

**TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**GÜZEL SANATLAR LİSESİ MÜZİK BÖLÜMÜ
ÖĞRENCİLERİNİN PİYANO DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARI İLE
PİYANO DERSİ BAŞARILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Çağrı BAKIOĞLU

**TRABZON
Haziran, 2019**

**TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**GÜZEL SANATLAR LİSESİ MÜZİK BÖLÜMÜ
ÖĞRENCİLERİNİN PİYANO DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARI İLE
PİYANO DERSİ BAŞARILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ**

Çağrı BAKIOĞLU

**Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nce Yüksek Lisans
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

**Tezin Danışmanı
Prof. Dr. Mehmet Kayhan KURTULDU**

**TRABZON
Haziran, 2019**

Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü'ne

**Bu çalışma jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında
YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir. 12 / 06 / 2019**

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Mehmet Kayhan KURTULDU

Üye : Doç. Dr. Işıl Güneş MODİRİ DİLEK

Üye : Doç. Dr. Barış KARAEELMA

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

**Prof. Dr. Bülent GÜVEN
Enstitü Müdürü**

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalardan bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Trabzon Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

Çağrı BAKIOĞLU

12 / 06 / 2019

ÖN SÖZ

Müzik eğitimi kapsamında piyano eğitiminin önemli bir yeri bulunmaktadır. Piyano eğitimi, müzik eğitimi içinde bireylerin müziksel işitme, okuma ve yazma gibi temel becerilerin gelişmesine büyük katkı sağladığı yapılan araştırmalarda tespit edilmektedir. Müzik eğitiminin ilerleyen yıllarında, piyanonun yapısal özelliği gereği bireye katkısı daha büyük önem sağlamaktadır. Piyanonun tuşlu bir çalgı olması ve iki elin aynı anda tuşlara basarak ses çıkartılabilmesinden dolayı müziğin çok sesli halini bireye kavratılmakta ve bireyin piyanoyla birlikte solo, eşlik, orkestrasyon, armoni gibi müziğin üst düzey yeterliliklerine ulaşmasında etkili olmaktadır. Bu bağlamda piyano eğitimi, günümüzde ortaöğretim düzeyinde eğitim veren Güzel Sanatlar Liseleri'nin müzik bölümleri için temel çalgı eğitimi olarak programlarda yer almaktadır.

Yapılan araştırmalarda, eğitim sürecinde olan bireylerin herhangi bir derse karşı olan tutumuyla ders başarısı arasında ilişki olduğu görülmektedir. Bu çalışmada Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümünde okumakta olan öğrencilerin piyano dersine karşı tutumları ölçülerek piyano dersi başarıları ile ilişkilendirilmiştir.

Çalışma sürecinde bilgi ve tecrübeleriyle çalışmamı yönlendiren tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Mehmet Kayhan KURTULDU'ya, yüksek lisans eğitimi sürecinde bana katkı sağlayan Sayın Dr. Öğr. Üyesi Zühal DİNÇ ALTUN'a, geliştirdiği tutum ölçeğini uyguladığımız ve çalışmanın tüm sürecinde bana rehberlik eden ağabeyim Sayın Öğr. Gör. Çağlar BAKIOĞLU'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmam esnasında araştırma yapmama yardımcı olan Güzel Sanatlar Liseleri'ndeki müdür ve müdür yardımcılara, psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenlerine, ölçeği cevaplayan sevgili öğrencilere ve lise yıllarında bana piyanoyu sevdiren ve şu an Âşık Veysel Güzel Sanatlar Lisesi'nde piyano öğretmeni olarak görev yapan değerli öğretmenim Sayın Maksude PANCAROĞLU'ya teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Ayrıca, çalışma süresince benden desteğini ve sabrını esirgemeyen sevgili eşime ve tüm hayatım boyunca maddi ve manevi destekleriyle her zaman yanımda olan anneme, babama ve kardeşime sonsuz teşekkür ederim.

Haziran, 2019
Çağrı BAKIOĞLU

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
TABLolar LİSTESİ	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı	3
1.1.1. Alt Amaçlar.....	4
1.2. Araştırmanın Gereği ve Önemi	4
1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları	4
1.4. Araştırmanın Varsayımları.....	5
1.5. Tanımlar	5
2. LİTERATÜR TARAMASI	6
2.1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi.....	6
2.2. Müzik Eğitimi.....	6
2.2.1. Müzik Eğitiminin Bireye Etkisi.....	8
2.2.2. Ülkemizde Bulunan Eğitim Kurumlarında Müzik Eğitiminin Amacı ve Önemi	9
2.3. Piyano Eğitimi	11
2.4. Güzel Sanatlar Liseleri.....	13
2.4.1. Güzel Sanatlar Liselerinde Piyano Eğitimi Öğretim Programı.....	14
2.4.2. Güzel Sanatlar Liseleri'nde Piyano Ders Kitaplarının Önemi	15
2.5. Tutum	15
2.5.1. Müzik Eğitiminde Tutum ile Başarı Arasındaki İlişki	17
2.5.2. Piyano Eğitiminde Tutum ile Başarı İlişkisi	18
2.6. Literatür Taramasının Sonucu	19
3. YÖNTEM.....	21
3.1. Araştırmanın Modeli.....	21
3.2. Çalışma Grubu.....	21
3.3. Verilerin Toplanması.....	22
3.4. Verilerin Çözümlemesi.....	23

4. BULGULAR	26
4.1. Tutum Puanlarına Yönelik Bulgular	26
4.2. Tutum Puanlarının Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular	27
5. TARTIŞMA	30
6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER	32
6.1. Sonuçlar	32
6.2. Öneriler	32
6.2.1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler	32
6.2.2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler	33
7. KAYNAKLAR	34
8. EKLER	40
9. ÖZ GEÇMİŞ ve İLETİŞİM BİLGİLERİ	46

ÖZET

Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Piyano Dersine Yönelik Tutumları ile Piyano Dersi Başarıları Arasındaki İlişki

Bu çalışmada; Ortaöğretim düzeyinde eğitim veren Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü'nde okuyan öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumları ile piyano dersi başarılarının karşılaştırılarak incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul'da bulunan Kadıköy Avni Akyol Güzel Sanatlar Lisesi, Beylikdüzü Âşık Veysel Güzel Sanatlar Lisesi, Ataşehir Aydın Doğan Güzel Sanatlar Lisesi, Başakşehir Güzel Sanatlar Lisesi ve Bakırköy Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümlerinde öğrenim gören 389 öğrenci oluşturmaktadır.

Öğrencilerin piyano dersine yönelik tutum düzeylerinin belirlenmeye çalışıldığı araştırma betimsel yöntemle sahip olup, verileri elde etmek için tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Bakıoğlu (2012) tarafından geliştirilmiş olan "Piyano Dersi Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanlar göz önüne alınarak hazırlanmış olan ölçek ilgi, yargı ve kararlılık başlıklarına sahip maddelerden oluşmaktadır. Ölçekle elde edilen veriler cinsiyet, sınıf, okul ve lise eğitimine başlamadan önce piyano eğitimi alıp almadığı gibi değişkenler bazında incelenmiştir. Bunlara ilaveten tutum ölçeği uygulanan öğrencilerin 2018-2019 güz dönemi piyano dersi notları da ilgili okullardan elde edilerek kayıt altına alınmıştır.

Yapılan değerlendirmeler sonucunda öğrencilerin tutumları ile piyano dersi başarıları arasında pozitif yönlü ve orta düzeyli bir ilişki bulunmuştur. Bu durum tutum ve başarının birbirinden orta düzeyde etkilendiği biçiminde yorumlanmıştır. Diğer yandan tutum puanlarının çeşitli değişkenlere göre karşılaştırılmasında ise sınıf düzeyi ve öğrenim görülen okul düzeyinde anlamlı fark bulunmamıştır. Cinsiyet, piyano başarı düzeyi ve önceden piyano çalma gibi değişkenlerde ise anlamlı fark bulunmuştur. Bu basamaklarda da kız öğrencilerin, daha önceden piyano eğitimi almış olanların ve not ortalaması yüksek olanların tutum puanları yönünde anlamlı fark görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Güzel Sanatlar Lisesi, Müzik Eğitimi, Piyano Eğitimi, Tutum, Akademik Başarı

ABSTRACT

The Relationship Between the Attitudes and the Achievement of the Fine Arts High School Music Department Students on Piano Classes

It is aimed to examine the correlation between the attitudes and the achievements of students studying at music departments of fine arts high schools.

The study group of this research consists of 389 music department students who are still studying at Kadıköy Avni Akyol Fine Arts High School, Beylikdüzü Âşık Veysel Fine Arts High School, Ataşehir Aydın Doğan Fine Arts High School, Başakşehir Fine Arts High School and Bakırköy Fine Arts High School in Istanbul.

Descriptive method is used to evaluate the attitude based levels of students on piano classes and survey model is used for data acquisition. The attitude scale for piano classes which has been developed based on cognitive, affective and kinesthetic skills of students consists of the articles such as interest, judgement and decisiveness. The data which is acquired with this scale has been analyzed according to the correlation among the variables in terms of gender, class and the state of being educated or uneducated on piano before studying at fine arts high school. Moreover, the 2018-2019 fall semester piano grades of the students who were conducted the attitude scale are under record via obtaining the particular schools.

According to the assessments, positive and mid-level correlation is observed between attitudes and achievements. It is understood that there is an mid-level correlation between attitude and achievement. On the other hand, no distinctive difference is observed school and class based in comparison of attitude grades based on various parameters. However, difference is observed among gender, piano achievement level and the pre-education of piano parameters. Considerable difference is observed in terms of the attitude grades of the female students taking piano lessons beforehand and with high grades.

Keywords: Fine Arts High School, Music Education, Piano Education, Attitude, Academic Achievement

TABLolar LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Çalışma Grubu Demografik Bilgiler	22
2.	Normallik Varsayımına İlişkin Ölçüm Sonuçları	24
3.	Tutum Puanlarına Yönelik Ölçüm Sonuçları	26
4.	Tutum Puanları ile Başarı Durumlarına Yönelik Korelasyon Sonuçları	27
5.	Cinsiyet Değişkenine Yönelik Ölçüm Sonuçları	27
6.	Öğrencilerin Daha Önce Piyano Eğitimi Alıp Almadıkları Değişkenine Yönelik Ölçüm Sonuçları	28
7.	Başarı Düzeyi Değişkenine Yönelik Ölçüm Sonuçları	28
8.	Eğitim Görülen Lise Değişkenine Yönelik Ölçüm Sonuçları	29
9.	Sınıf Değişkenine Yönelik Ölçüm Sonuçları.....	29

KISALTMALAR LİSTESİ

MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
GSL	: Güzel Sanatlar Lisesi
KMO	: Kaiser Meyer Olkin
Min.	: Minimum
Max.	: Maksimum
Ort.	: Ortalama
P1	: 1. Performans Notu
P2	: 2. Performans Notu
U1	: 1. Ugulama Notu
U2	: 2. Ugulama Notu
Top.	: Toplam
N	: Sayı
SS	: Standart Sapma

1. GİRİŞ

Eğitim, bireylerde istendik yönde ve bilinçli olarak davranışları değiştirme sürecidir. Birey, topluma daha iyi uyum sağlayabilmek için davranışlarını olumlu yönde değiştirebilmeyi ğrenebilmelidir. Bunun için ise belirli bir eğitim sürecine tabi olması, geçmesi gerekmektedir. Bu sürecin işlemesinde bireyin kendi yaşantıları esastır (Eke, 2012). Bireyler, yaşayan değerlerini koruma, idealleri doğrulama, değerleri aktarma fırsatını ancak eğitim vasıtasıyla elde ederler. Eğitim her toplumun kendisine ait insan kaynağını hayata hazırlamasını sağlar. Eğitim kişiliğin biçimlendirilmesini sağlamakla beraber insanların yönlendirilmesini de hedefler (Bulut ve Topaloğlu, 2012).

Eğitim bilimi, toplumun verimini yükselten ve yaratıcı gücünü arttıran, bireyin yeteneklerini geliştirmede etkili olan, sosyal adalet ve fırsat eşitliği ilkelerinin gerekleşmesini sağlayan etkili bir araçtır. Eğitim sayesinde bireyin olumlu davranışlar kazanması ve bu davranışları geliştirmesi ile birlikte bir mesleğe dönük bilgi, beceri ve teknikleri öğrenmesi ve aynı zamanda üretkenliğinin geliştirilmesi hedeflenmektedir (Türkoğlu, 2005).

Eğitimle ilgili yapılan tanımlar incelendiğinde, tanımların üç noktada birleştiği görülür. Bunlar; eğitimin bir süreç olduğu, bireyin kendine özgü yeteneklerinin geliştirilmesi gerektiği ve bireyde olumlu davranış değişikliğinin oluşturulmasıdır (Varış, 1997). Bireyin toplum hayatına iyi uyum sağlaması için planlanmış bir süreç içerisinde kendi yeteneklerini geliştireceği bir programla beraber olumlu davranış değişikliği gerekleştirmesi gerekmektedir.

Eğitimin genel amaçlarında olduğu gibi sanat eğitiminde de bireyin istendik davranışlar elde edebilmesi için belirli bir hedef doğrultusunda yönlendirilmesi amaçlanmaktadır. Eğitim alanları içerisinde sanat eğitimi bireye el becerisi, yaratıcılık, üretkenlik, kültürel birikim kazandıran ve duygu, düşüncelerini aktarma özgürlüğü sunan bir eğitim alanı olmaktadır. Yani sanat eğitimini; bireyin duygularını, düşüncelerini, izlenimlerini, algı ve yaratıcılığını estetik bir yaklaşım yoluyla ifade etme süreci biçiminde tanımlamak mümkündür. Aynı zamanda bireylerin zihinsel birikimlerini görsel biçimlere dönük olarak ifade edilebilmesine yardım eden sanat eğitimi, insanın kendini zgr olarak ifade edebilmesini de sağlamaktadır. Bu sebeple eğitim sistemi dahilinde sanat eğitimi önem kazanmaktadır. Çünkü sanat yoluyla kazanılan bilgi, birikim ve estetik anlayışı insan yaşamının tüm evrelerinde kendini göstermektedir (Eke, 2012).

Eğitim temel olarak bireylerin zihinsel, ruhsal, fiziksel ve sanatsal olarak gelişmelerini ve olgunlaşmalarını hedeflemektedir. Eğitim, bireye etkili ve verimli şekilde

kazandırılmalıdır. Bunun için bilim ve teknoloji yanında sanat ve sanat içinde önemli bir alan olan müzik eğitimi, bireylerin zihinsel, ruhsal, fiziksel ve sanatsal olarak gelişimlerinin etkili, verimli ve dengeli bir şekilde sağlanmasına katkıda bulunmaktadır. Böylelikle bireyin kendine güvenli, sosyal, kendini ifade edebilen, düşünen, sorgulayan, yaratıcı ve yapıcı kişilik özelliklerinin gelişmesinde etkili olmaktadır (Ekici, 2012).

Bilişsel öğrenme, bireyin eğitim - öğretim yaşantısı içerisinde önemli bir tutmaktadır. Öğrenme - öğretme etkinliklerinde birden fazla duyu organı harekete geçirilmelidir. Bu nedenle müzik eğitiminde amaç, bireyleri hem duyuşsal, hem bilişsel ve hem de devinişsel açıdan geliştirerek davranışlarında bu yönde olumlu ve istendik değişiklikler sağlamaktır. Bunun yanı sıra müzik eğitiminin, bireyin bilişsel öğrenmelerinde de büyük ölçüde rol oynadığı bilinmektedir (Şendurur ve Akgül-Barış, 2002).

Uçan (2018) eğitim içerisinde müzik eğitimi, "bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin müziksel davranışlarını değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme süreci" olarak tanımlamaktadır. Çevik (2007) ise; "Müzik Öğretimi, bireye kendi yaşantısı yoluyla müziksel davranışlar kazandırma süreci" olarak tanımlar.

Müzik, bireylerin ve toplumların manevi, kültürel ve de evrensel değerlerinin sanat aracılığı ile aktarılmasında önemli bir yere sahiptir. Bu bakımdan öğrenme sürecinde programda yer alan kazanımlar ve üniteler sevgi, hoşgörü, özgüven ve çalışkanlık gibi değerlerle ilişkilendirilerek çalışma ve etkinlikler yapılması önemlidir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2016). Böylelikle, bireyi yaşadığı toplumun manevi, kültürel ve evrensel değerlerine adapte olarak yetiştirmek mümkün olacaktır.

Müzik eğitimi içerisinde çalgı eğitimi önemli bir rol üstlenmektedir. Müziksel kavramları bireye daha kalıcı bir şekilde kazandırmanın en etkili yollarından biri çalgı eğitimidir.

Herhangi bir müzik aleti çalmak çok karmaşık bir insan faaliyetidir. Bu faaliyet esnasında dikkat, duyu, algılama, düşünme, hayal gücü, hafıza gibi fiziksel ve zihinsel unsurların bir arada ve kusursuz işlemesi gerekmektedir. Bu yüzden bir müzik aleti çalmak için fiziksel devinimlerde incelik ve uyum önemli bir yer tutar (Gasımova, 2010).

Piyano, müziğin temel bilgi ve becerilerinin kişiye aktarılmasını, seslerin birbirleriyle olan ilişkisinin kavratılmasını ve seslerin belli kurallar dâhilinde oluşturduğu aralık, dizi, arpej, tonalite, modalite, armoni gibi müziksel kavramların kişiye öğretilmesini kolaylaştırmaktadır. Ayrıca müziksel işitmeye, müziksel belleğe ve müziksel dikkate dayalı müziksel tasarlama, doğaçlama ve yaratma gibi yeteneklerin geliştirilmesi konularında en önemli çalgılardan biri belki de piyanodur (Özen, 1998).

Temel müzik eğitiminin önemli bir parçası olan piyano eğitimi Güzel Sanatlar Liseleri'nde önemli bir yer tutmaktadır. Geniş bir ses aralığı bulunan piyanonun hem solo

hem de eşlik çalgısı olarak müziğe ve müzik eğitimine katkısının büyük önem taşıdığı düşünülmektedir. Bu yüzden piyano eğitimi güzel sanatlar liseleri ve müzik eğitimi veren tüm kurumlarda müziğin her türüne temel oluşturmaktadır. Bu eğitim ile öğrencinin bilişsel, devinişsel ve duygusal davranışların her birini içeren uygulamaları kapsıyor olması önemlidir (Kutluk, 1996).

Müzik eğitimi alan bireylerin müziğe ve eğitimin içindeki derslere karşı tutumları, ilgili dersin akademik başarısıyla ilişkili olduğu yapılan araştırmalarla kanıtlanmaktadır.

Bireyin herhangi bir duruma ya da uyarana karşı ne düzeyde bir tutum sahibi olduğunu bilmemiz, bireyin ilgili uyarana, konuya, olaya karşı davranışının da ne boyutta olacağına yönelik tahmin gücümüzü artırır. Bu durum uygulama safhasında son derece önem kazanmaktadır (Üstüner, 2006).

Bireyin öğrenme aktivitelerini kontrol edebilme kabiliyeti müzik eğitiminde başarılı olma bakımında önemli bir faktördür. Eğitim sürecindeki her öğrenci kendi öğrenmesinden sorumlu olmasından dolayı öğrenmeyi amaçladığı materyale yönelik geliştirdiği tutumun önemi büyüktür. Günümüzde öğrenci merkezli eğitim anlayışı benimsenmektedir. Bu yüzden öğrencilerin bilinçli davranışlarla kendi öğrenmelerini kontrol etmeleri gerekmektedir. Fakat öğrenmelerin denetlenmesi ve yaklaşımların belirlenmesi konusunda bireylerin yalnız bırakılmamaları önemlidir çünkü müzik eğitiminin her aşamasında denetimin etkin olması gerekmektedir. Öğrencilerde olumlu tutumların oluşturulması için kendilerine ait bilişsel süreci yönetme becerilerinin geliştirilmesi, oluşturmaları gereken müzikal performans hakkında bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Böylelikle bireylerin başarıya ulaşmalarına yardımca olmak amacıyla olumlu tutum geliştirmelerini sağlamak gerekmektedir (Kurtuldu, 2011). Doğal olarak müzik eğitimi içerisinde piyano eğitiminde de bireyin olumlu tutum geliştirmesi ile piyano çalgısında göstereceği başarı arasında ilişki olduğu söylenebilir. Bu nedenle bireyin, müzik eğitimi içerisinde temel çalgı işlevi gören piyanoya karşı tutumlarının ölçülüp ders başarılarıyla ilişkilendirilmesi önem taşımaktadır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı Güzel Sanatlar Lisesi'nde piyano eğitimi alan öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumları ile piyano dersi başarılarının karşılaştırılarak incelenmesidir.

1.1.1. Alt Amaçlar

1. Bu çalışmada alt amaçlardan biri Güzel Sanatlar Lisesi'nde piyano eğitimi alan öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarını belirlemektir.
2. Bu çalışmada alt amaçlardan biri Güzel Sanatlar Lisesi'nde piyano eğitimi alan öğrencilerin piyano dersi başarı puanlarını belirlemektir.
3. Bu çalışmada alt amaçlardan biri Güzel Sanatlar Lisesi'nde piyano eğitimi alan öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarını çeşitli değişkenler (okul, sınıf, cinsiyet) yardımıyla karşılaştırmaktır.

1.2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi

Tufan ve Güdek (2008) yaptıkları araştırmada bütün eğitim alanlarında olduğu gibi müzik eğitiminde de psikomotor ve duyuşsal hedeflerin bulunduğu ve duyuşsal hedefleri oluşturan eğilimler, ilgiler, değerler, tutumlar vb. özelliklerin araştırılarak bu özelliklerin gelişip gelişmediğini ölçmenin önemine değinmişlerdir. Bununla birlikte bireylerin piyano dersine yönelik tutumlarının ölçülerek belirlenmesi hem eğitim programının geliştirilmesi hem de öğrencilerin piyano dersi başarısını artırması bakımından önemli olduğuna dikkat çekmişlerdir.

Çalışmada ele alınan güzel sanatlar liselerinde öğrenim gören öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumları ile piyano dersi akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi ve bu ilişkiyi etkileyen bazı değişkenlerin analiz edilerek ortaya çıkarılmasına dönük tespitlerin, bu konu ile ilgili yapılacak olan çalışmalarda kullanılacağı düşünülmektedir.

Öğrencilerin piyano çalgısına yönelik olumlu tutum göstermelerinde okul, okul idaresi, eğitim programı geliştiricileri ve özellikle öğretmenler önemli birer faktördür. Bu açıdan bakıldığında güzel sanatlar liselerinde görev yapan idarecilerin, öğretmenlerin ve öğrencilerin bu çalışmayla birlikte konu hakkında bilgilenmeleri sağlanacaktır.

Ayrıca Güzel Sanatlar Liseleri'nde okutulan Piyano Dersi Eğitim Programları'nda yer alan kazanımların daha nitelikli ve nicelikli olarak geliştirilmesinde bu çalışmadan faydalanılacağı umulmaktadır.

1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma piyano eğitimi ve piyano eğitiminde tutum ve başarı konuları ile sınırlıdır.

2. Araştırma Güzel Sanatlar Liselerinde piyano eğitimi alan öğrenciler ve bu kapsamda ulaşılan çalışma grubu ile sınırlıdır.
3. Araştırma veri toplamada kullanılan veri toplama araçlarından elde edilmiş veriler ve ilgili derse yönelik elde edilmiş başarı puanları ile sınırlıdır.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

1. Araştırmada ilgili ders kapsamında okul yönetimlerinden elde edilmiş olan başarı puanlarının güvenilir ve eksiksiz olduğu varsayılmıştır.
2. Araştırmada tutum ölçeğini cevaplayan öğrencilerin içtenlikle yanıt verdikleri varsayılmıştır.

1.5. Tanımlar

Eğitim: Bireyin kendi yaşantılarıyla ve kasıtlı kültürlenme yoluyla davranışlarında istendik değişimler ve gelişimler sürecidir (Sönmez, 1994'ten akt., Çuhadar, 2016, s. 220).

Müzik: Seslerin belli bir amaç doğrultusunda ve belli bir yöntemle birleştirilerek işlenmiş, duygu, düşünce ve izlenimleri anlatan estetik bir bütündür (Uçan, 2018).

Müzik Eğitimi: Bireyde, belirli amaçlar doğrultusunda ve planlı bir şekilde müziksel davranış kazandırma, değiştirme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir (Uçan, 2018).

Piyano: Boyutları büyük olan telli ve klavyeli bir çalgıdır. Tuşları, telleri, pedalları, mekanizması vb. binlerce parçadan oluşan piyano ürettiği geniş ses olanaklarıyla evrensel bir çalgı özelliği kazanmıştır (Say, 2005).

Piyano Eğitimi: Sağlam bir teknikle beraber bireyin müzikal gelişimini sağlamak ve eserlerin teknik zorluklarıyla birlikte müzikal boyutlarının da üzerinde durarak hedeflenen davranışlara ulaşma sürecidir (Bulut, 2008'den akt. MEB, 2016, s. 3).

Güzel Sanatlar Liseleri: Öğrencilere güzel sanatlar alanında temel bilgi ve becerileri kazandırmayı ve bu alanda nitelikli bireyler yetiştirmeye kaynaklık etmeyi amaçlayan eğitim kurumlarıdır (MEB, 2013).

Tutum: Bireyin belli bir duruma, kavrama, nesneye veya insanlara yönelik olumlu veya olumsuz davranışlar sergilemesidir (Tezbaşaran, 2008).

2. LİTERATÜR TARAMASI

2.1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

Araştırmanın bu bölümünde Türkiye’de ortaöğretim düzeyinde eğitim veren Güzel Sanatlar Liseleri, bu liseler için hazırlanmış olan Piyano Eğitim Programı, bu liselerde eğitim alan müzik bölümü öğrencilerinin tutumlarının ders başarılarıyla olan ilişkileri hakkında bilgiler verilerek müzik eğitimi, çalgı eğitimi, piyano eğitimi, tutum, tutum ölçeği konularında yapılmış olan bilimsel çalışmalara yönelik literatür taraması yapılarak temel kavram ilke ve genellemelere yer verilmiştir.

2.2. Müzik Eğitimi

Müzik, duygu ve düşüncelerin sesler aracılığı ile ifade edilme sanatıdır. Tüm evrensel olgular gibi müzik de tarihin ilk çağlarından bu yana evrimleşerek günümüze kadar gelişmiş ve insan yaşamına tüm boyutlarıyla dahil olmuştur. Bireyin kendini ifade etmesi, yaşanan bir olayı açıklaması, duygularını belirtmesi, iletişim kurması gibi sosyal ve kültürel konularda kullanılmasıyla beraber günümüzde alternatif tıbbın getirdiği yeniliklerle tedavi etme amaçlı olarak da kullanılan müzik, bilimsel bir alan olarak tüm insanlığa, evrensel olarak hitap etmektedir. Bazen eğlence kültürünün bir parçası olarak bazen de eğitime yardımcı yönüyle müzik, daha anne karnındayken insan hayatına dâhil olmaktadır (Konakçı, 2010).

Uçan’a (2018) göre müziğin yapı taşları seslerdir. Sesler belirli bir amaç için, belirli bir estetik anlayışıyla ve belirli bir yöntemle seçilip birleştirilerek duygu, düşünce, tasarım ve izlenimler anlatılmakta ya da anlatılmaya çalışılmaktadır. Bu anlatım için seçilip örüntülenen sesler, estetik boyutu olan bir yapı olma özelliği taşımaktadır. Bu ögeler ve özelliklerin oluşturduğu bütün ise müzik olarak tanımlanmaktadır. Çuhadar (2016) ise müziği, bestecinin aklındaki kompozisyonu oluşturmak için yan yana getirilmiş farklı frekanslardaki seslerin bütünü olarak tanımlamaktadır.

Sanat dallarından biri olan müzik, hayatımızın vazgeçilmez bir parçasıdır. İnsan yaşamının her döneminde onun bilişsel, duyuşsal ve devinışsel gelişimine katkı sağlamaktadır. Müziğin bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik işlevleri olduğu gibi eğitimsel işlevlerinin olduğu da bilinmektedir. Müziğin bir eğitim aracı, eğitim yöntemi ve eğitim alanı olduğu vurgulanmaktadır. Çağdaş bir eğitimin temeli; bilim, sanat ve tekniği bir arada düşünmektir. Bu bağlamda müzik eğitimi “sessel ve işitsel” bir alan olarak sanat eğitiminin en önemli dalı olma özelliğini taşımaktadır (MEB, 2018a)

Müzik eğitimi, “Genel müzik eğitimi, Özengen müzik eğitimi ve Mesleki müzik eğitimi” olarak üç grupta toplanabilir. Genel müzik eğitimi, herhangi bir meslek, okul, dal, program, yaş, düzey ve aşama ayrımı yapmadan herkese yönelik olmakta ve ortak bir müzik kültürünü kazandırmayı amaçlamaktadır. Özengen müzik eğitimi, müziğe yatkın olup müziğin belli bir dalına veya müziğe özengen biçimde (amatörce) ilgili ve istekli olan kişilere yönelik olup, bu kişilerde müziğe etkin katılım, zevk almak ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürmek ve geliştirmek niyetiyle gerekli müziksel davranışlar oluşturmayı amaçlamaktadır. Mesleki müzik eğitimi ise, müzik eğitimi alanının tümünü, bir konuyu ya da dalını, kişinin seçtiği kol ya da branş ile ilgili aktiviteyi meslek olarak seçmiş olan, seçmek isteyen, seçmek için çalışan ve de müzik yeteneği belli düzeydeki kişilere yöneliktir. Bu tip müzik eğitimi seçilen dalın, işin ya da mesleğin gereği olan müziksel davranışları ve bu amaçlara yönelik birikimi kazandırmayı hedefler. Mesleki müzik eğitimine yönlenecek olan kişide ilk olarak, seçilen bölüm ya da meslekte istendik ve asgari yeterlilikte olmak kaydı ile belirli bir yetenek düzeyi ve müzik kapasitesi aranır. Kişinin (adayın) bu yetenek düzeyi ve kapasitesi kurumlarca yapılan yetenek sınavında gerçekleştirilen “sınama-seçme” ve bunları izleyen “yerleştirme” işlemleriyle belirlenir (Uçan, 2018).

Eğitimin diğer alanlarında olduğu gibi müzik eğitimi içinde de kuram ve uygulama boyutları bulunmaktadır. Bu nedenle müzik eğitimi, bir süreç içerisinde gelişim göstermesi beklenen bir bilimdir (Umuzdaş, 2010).

Müzik eğitiminin genel kapsamını davranışsal ve içeriksel olmak üzere iki açıdan ele alınmıştır. Davranışsal açıdan ele alındığında müzik eğitimi şunları kapsar:

- a. Müziksel devinme - oynama eğitimi
- b. Müziksel işitme – okuma - yazma eğitimi
- c. Şarkı söyleme eğitimi
- d. Çalgı çalma eğitimi
- e. Müzik dinleme eğitimi
- f. Müziksel yaratma eğitimi
- g. Müziksel bilgilenme eğitimi
- h. Müziksel beğeni geliştirme eğitimi
- i. Müziksel kimlik - kişilik kazanma eğitimi
- j. Müziksel duyarlılığı arttırma eğitimi
- k. Müziksel iletişim ve etkileşimde bulunma eğitimi
- l. Müzikten yararlanma eğitimi

İçeriksel açıdan ele alındığında ise müzik eğitimi temelde şunları kapsar:

- a. Müziksel devinim - oyun eğitimi
- b. Müziksel işitim - okuyum - yazım eğitimi
- c. Ses eğitimi
- d. Çalgı eğitimi
- e. Müzik dinleyim eğitimi
- f. Müziksel bilgilenim eğitimi
- g. Müziksel yaratım (yaratıcılık) eğitimi
- h. Müziksel beğeni eğitimi
- i. Müziksel kimlik - kişilik eğitimi
- j. Müziksel duyarlılık eğitimi
- k. Müziksel iletişim ve etkileşim eğitimi

I. Müziksel kullanım ve yararlanım eğitimi (Uçan, 2018).

Çağdaş müzik eğitiminde öğrencinin, eğitim - öğretim sürecinde aktif bir rol almasına, yaparak - yaşayarak öğrenmesine ve yaratıcılığını ortaya çıkarmasına yönelik yaklaşımların olduğu görülmektedir. Ancak böyle bir eğitim yaklaşımı içinde bireyin yaratıcılığı ortaya çıkabilir. Böylelikle bireyin kendine güveni artar ve çevresiyle daha dengeli ve sağlıklı iletişim kurabilir (Tekin-Gürgen, 2006).

Müzik eğitimi ve öğretimi, bireyde önceden belirlenen amaçlar ya da hedefler doğrultusunda belirli müziksel davranışlar değiştirme ve geliştirme sürecidir. Müzik öğretimi süreci, bireyin müziksel yaşamını daha etkili ve verimli hale getirmenin yollarından biridir. Bu süreç sonucunda birey bilinç sahibi olur ve buna ilaveten yapıcı ve üretici nitelikler de kazanmış hale gelir. Bütün bu gelişmeler sağlanırken ve birey bu tip özellikleri müzik ile veya müzik eğitimi ile alırken, gerek genel anlamda, gerekse müziksel anlamda çevresi ile etkileşim içindedir. Bu zaman zarfında müzikle eğlenir, müzikle yaşar, oynar ve yine müzik dinleyerek ya da çalarak dinlenir.

Kendine güveni tam, kendini tanıyabilen ve toplum içinde kendini rahatça ifade edebilen, hiçbir etki altında kalmaksızın kendi tercihlerini yapabilen, yaratıcı, yenilikçi, üretken ve uyumlu bireylerin yetişebilmesi önemli ve gereklidir. Bu özellikleri taşıyan bireylerin yetişebilmesi için ise nitelikli eğitim sağlanmalıdır (Uçal-Canakay, 2006). Eğitimin gerçek hedeflerine ulaşabilmesinde müzik eğitimi önemli bir faktördür.

Ayrıca teknik olarak bakıldığında ise, bireyin müzik oluşturması (bestelemesi) veya var olan (bestelenmiş) bir müziği icra etmesi için uzmanlar tarafından belirlenmiş hedef kazanımlara ulaşması, geliştirmesi ve davranış haline getirmesi gerekmektedir. Bu kazanımların edinilmesi ve geliştirilip davranış haline getirilmesinde müzik eğitimi önem taşımaktadır.

2.2.1. Müzik Eğitiminin Bireye Etkisi

Müzik eğitiminin insanların sosyalleşmesinde ve kişilik gelişimlerinde büyük katkılarının olduğu kabul görmektedir. Müzik eğitimiyle birlikte birey dış dünyayla iletişim kurabilmeyi, toplumlaşabilmeyi, bilinçli bir şekilde müzik üretmeyi ve tüketmeyi öğrenmektedir (Çilden, 2001). Bu üretimin, aynı zamanda kişinin yaratıcılığının bir göstergesi olduğu söylenebilir.

Birey müzik eğitimiyle, özgüvenli ve yaratıcı olarak geliştirilmelidir. Bu nedenle müzikten bilgiye ulaşılması, bu bilgileri uygulamalı bir biçimde yaparak - yaşayarak öğrenilmesi sağlanması ve müzik öğretim yöntemlerini öğrencinin katılımını sağlayacak

etkili bir şekilde düzenlenmesi önem taşımaktadır (Çevik, 2007). Bireyin kendini geliştirmesinde oldukça önemli olan müzik eğitimi, yaparak - yaşayarak öğrenme özellikleriyle birçok kurum ve kuruluşta verilmektedir.

Müzik eğitimi, normal veya özel eğitim gereksinimi olan bütün çocukların hem ruhsal, hem de bedensel yönden daha sağlıklı bir gelişim sergilemeleri açısından önemlidir. Bu bağlamda çocukların küçük yaşlardan itibaren müziksel etkinlikler içinde bulunmalarını sağlamak ve onları müzikle desteklemek, onların ruhsal ve bedensel açıdan daha sağlıklı gelişim süreçleri sergilemelerini sağlamaktadır (Yıldız, 2002).

Müzik eğitimi, çocukların dil gelişimi, duygusal, sosyal gelişimi, bedensel ve psikomotor gelişimi üzerinde etkili olduğu söylenebilir (Demirova, 2008).

Erken çocukluk döneminde başlayan dil gelişimi, çocuğun kendini daha iyi ifade edebilmesini ve çevresini algılamasına yardımcı olmaktadır. Nan ve diğerlerine (2018) göre müzik eğitiminin dil gelişimi üzerinde önemli bir etkisinin olduğu düşünülecek olursa, erken çocukluk döneminde alınan müzik eğitimi önem arz etmektedir.

Bu özellikler göz önünde bulundurularak bakıldığında müzik eğitiminin erken çocukluk döneminde zihinsel, bedenen ve ruhen gelişim aşamalarına pozitif yönde oldukça önemli katkıları olduğu söylenebilir.

2.2.2. Ülkemizde Bulunan Eğitim Kurumlarında Müzik Eğitiminin Amacı ve Önemi

Ülkemizde de çocukların okul öncesi dönemden itibaren müzik eğitimi içinde buldukları bilinmektedir. Okul öncesi eğitim kurumlarından itibaren başlayan müzik eğitiminin geliştirilerek bir üst kademeye taşınması sağlanmaktadır. Böylelikle çocukların ileride ruhsal ve bedensel yönden daha sağlıklı bireyler olmaları umulmaktadır.

Okul öncesi eğitimi veren kurumlarından yüksekokul sonuna kadar, her derecedeki okulda eğitim-öğretim odaklı tüm müzik ders ve etkinlikleri "Okul Müzik Eğitimi" olarak adlandırılır. Toplumların müzik kültürünün geliştirilmesi, biçimlendirilmesi ve çağdaş bir düzeyde ulusal müzik dinleme zevki ve anlayışının yaygınlaştırılması, okullarda verilen müzik eğitiminin genel amacıdır (Say, 1985'ten akt., Sağer, 2002, s. 1).

İlköğretim kurumları, temel eğitim basamağı olarak adlandırılmaktadır çünkü bu kurumlar çocuğu yaşama ve üst öğrenim basamaklarına hazırlayarak ona yurttaşlık bilincini öğretir; çocuğun sahip olduğu yetenekleri ve yaratıcılığını ortaya çıkarır. İlköğretim kurumlarında müzik dersi, çocukların ilgilerini ve yeteneklerini bulup keşfedeceği temel derslerden birisidir. Müzik dersi çocuğun kişilik gelişimine, sınıfıyla ve arkadaşlarıyla uyumuna katkı sağlamakla birlikte yurduna, ulusuna karşı görev ve sorumluluklarını da kavramasında önemli bir yer tutmaktadır (Otacıoğlu, 2007). İlköğretim basamağı eğitim

basamaklarının temelini oluşturması göz önüne alındığında, bu aşamada müzik eğitiminin yer alması bireylerin kişisel gelişimleri açısından da gerekli olduğu düşünülebilir.

Bu bağlamda Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2018 yılında ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar için yayınladığı Müzik Dersi Öğretim Programı'nın amacını öğrencilerin;

- a. Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek,
- b. Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak,
- c. Yaratıcılığını ve yeteneğini müzik yoluyla geliştirmek,
- d. Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik türlerini tanıyarak farklı kültürlere ait öğeleri zenginlik olarak algılamasını sağlamak,
- e. Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak,
- f. Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek,
- g. Müzik ile ilgili çalışmalarda bilişim teknolojilerinden yararlanmalarını sağlamak,
- h. Bireysel ve toplu olarak nitelikli farklı türlerde şarkı dinleme ve söyleme etkinliklerine katılımlarını sağlamak,
- i. Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek,
- j. İstiklâl Marşı başta olmak üzere marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak,
- k. Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek,
- l. Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak,
- m. Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak amaçlarına ulaşmalarının sağlanması olarak belirlemektedir (MEB, 2018b).

Bir üst öğretim basamağı olan ortaöğretim kurumlarında da müzik dersi, görsel sanatlar dersi ile birlikte temel derslerden biri olarak yer almaktadır. Bu kurumlarda, ilköğretim kurumlarından farklı olarak öğrenciler, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda müzik dersi veya görsel sanatlar dersini seçmektedirler. Böylelikle müziğe ilgisi ve yeteneği olan öğrencilerle beraber müzik dersi işlenmektedir.

MEB 2018 yılında 9, 10, 11 ve 12. sınıflar için yayınladığı Müzik Dersi Öğretim Programı'yla ise öğrencilerin;

- a. İstiklâl Marşı'mızla beraber millî birlik ve bütünlüğümüzü pekiştiren diğer marşlarımızı doğru ve etkili seslendirmeleri,
- b. Müzik alanında yapılan çalışmaları ve gelişmeleri takip etmeleri,
- c. Müziğe yönelik olumlu tutum sergileyerek özgüvenli ve yaratıcılığını geliştirmeleri,
- d. İlgi ve yeteneği doğrultusunda müzik etkinliklerine (şarkı söyleme, yaratıcı çalışmalar, araştırma) yönelmeleri,
- e. Müziksel bilgi, görgü, ilgi, istek ve yeteneklerini geliştirmeleri,
- f. Müzik terminolojisini ve dilini doğru kullanmaları,
- g. Müziksel algı ve bilgilendirme ile müziksel temel okuma ve yazma becerisine sahip olmaları,
- h. Müziğin diğer sanat dallarıyla ilişkisini kurarak estetik duygularını geliştirmeleri,
- i. Bilinçli bir müzik dinleyicisi olmaları,
- j. Müzik dağarcığı oluşturmaları,
- k. Ülkemizdeki müzik türlerini ve önemli sanatçıları tanımaları,
- l. Evrensel bir müzik kültürüne sahip olmaları amaçlanmaktadır (MEB, 2018a).

Müzik eğitiminin bütün alanlarında amaç, bireye müziksel davranışlar kazandırma, müziksel davranışlarında değişim yaratma veya müziksel davranışı geliştirmektir. Bu süreçte öğretmenin oluşturduğu ortamın uygunluğu, sürecin istenilen düzeyde olmasını sağlamaktadır. Bu durum müzik eğitiminin bir alanı olan piyano eğitimi için de geçerlidir (Ertem, 2014).

2.3. Piyano Eğitimi

Piyano, iki elin on parmağıyla çalınan bir çalgıdır. Bu özelliği ile özgün ve gelişmiş bir çalgı olan piyanoyla istenildiğinde büyük bir orkestrada yer alan çalgı gruplarının bir eseri seslendirme sırasında yaptıkları solistik, eşlik veya farklı melodiler çalma gibi farklı şeyler yapılabilmektedir. Piyano ile çalınan ezgilere yine piyanonun kendisiyle yetkin bir biçimde eşlik edilebilir. Bu yüzden piyano klasik müzik içinde en kişilikli çalgılar arasında kendini göstermektedir. Piyano ile birlikte birden fazla ezgi çalabilme ya da kendi kendine veya başka bir ezgiye eşlik edilebilme özelliğiyle çok sesli müziğin algılanmasında da temel çalgı niteliği taşımaktadır (Şahin ve Akpınar, 2017).

Müzik eğitiminin önemli bir alanı olan piyano eğitiminin genel amacı öğrencide müzik algısı, sevgisi ve zevki geliştirmektir. Piyano, diğer çalgılar arasında en erken yaşta başlanabilecek bir çalgı olma özelliğini taşımaktadır. Bunun sebebi, istenilen sesin piyanoda tek bir tuşa basılarak tek seferde doğru şekilde duyulabilmesidir (Demirova, 2008).

Piyano eğitiminin genel amaçlarını sıralamak gerekirse;

- Doğru nota çözümlenme ve doğru ritimle çalma becerilerini öğrenme,
- İki eli aynı anda kullanarak on parmağa birden hâkim olabilme ve beyni ile parmaklar arasındaki uyumu sağlayabilme,
- Çok sesliliği algılayabilme becerisini geliştirebilme ve herhangi bir melodiye uygun akorlarla eşlik edebilme,
- Kendini denetleyebilme ve öğrendiklerini nasıl öğreteceğini öğrenebilme,
- Müzik beğenisi ve müzik kültürünü geliştirebilme,
- Bilişsel, duyuşsal ve psikomotor davranışlarda gelişim sağlayabilme,
- Söz konusu davranışları bir başkası üzerinde denetleyebilmesidir (Kamacioğlu, 1996'dan akt., Özer ve Yiğit, 2011, s. 40).

Doğru bir piyano eğitimi için öncelikle görsel ve devinışsel hareketlerin, reflekslerin gelişimi üzerine çalışmalar yapılmakta ve bunun üzerine duyuşsal refleksi ekleyerek dikkatin bu üç öge üzerine yoğunlaşması sağlanmaktadır. Bundan sonraki adımda ise nota becerisini dikey ve yatay olarak geliştirebilmesi için bireyin iki porteyi eş zamanlı olarak takip edebilmesi gerekmektedir. Yatay okumada, kulak/işitme duyusu yardımcı olmakta iken

dikey okumada, eğitim esnasında verilen armoni bilgisi yardımcı olmaktadır (Dostal, 1981'den akt., Demirova, 2008).

Gasımova'ya (2010) göre piyano çalma, fiziksel, zihinsel ve duyuşsal süreçlerin devreye sokulduğu ve üst düzey becerinin gerektiği, karmaşık bir etkinliktir. Bu yüzden, bu becerilerin kazandırılmasında piyano eğitimi önemli bir faktördür. Temel piyano eğitiminin ise üç aşaması bulunmaktadır. Bunlar; teknik, gam ve etüd çalışmalarıdır. Öğrencinin ve öğretmenin göstermek istediği performansın ayrıntılarını görebilmek için müzik çalışmaları bir ön hazırlık etkinliği olarak değerlendirilmektedir. Bu sebeple piyano eğitimi, teknik becerilerin kazandırılma süreci olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca gam ve arpej çalışmaları, teknik becerilerin kazandırılmasında etkili olmakta, etüd çalışmaları ise teknik beceriyi geliştirmenin yanı sıra çeşitli ve düzenli ses sırası ile çalma becerisi kazanımı sağlamaktadır.

Piyano üzerinde iyi bir tekniğin geliştirilebilmesi için ön koşullar bulunmaktadır. Bununla birlikte müzikal çalmanın da ön koşulları vardır. İyi bir teknik geliştirmek için doğru duruş-oturuş, rahat vücut pozisyonu, gergin olmayan doğal el, kol, parmak, bilek, ayak kullanımı ve koordinasyonu gibi ön koşullar gösterilebilir. Piyano üzerinde çalma ile ilgili teknik sorunlar giderilip geliştirildikten sonra iyi bir müzikalite gelişimi sağlanabilir. Kişinin kendini dinleme alışkanlığının oluşması, müziğin yapısını anlayabilmesi için form, armoni ve stil bilgisi ile genel kültür ve müzikal duyarlılığın gelişmiş olması müzikalitenin gelişimi açısından ön koşullardan bazıları olarak sıralanabilir (Çelik, 2010).

Piyanoda tekniğin doğru gelişmesi için hazırlanmış çalışmalar eserlerin kusursuz bir şekilde çalınması için etkili bir araç olarak kabul edilmektedir. Tekniğin doğru bir şekilde gelişmiş olması, eserlerin zor ve karmaşık bölümlerinin çalınmasını kolaylaştırmakta ve doğal olarak iyi yorumlanmasına olanak sağlamaktadır. Eğer piyanistin piyano çalma tekniği doğru kazandırılmamış ise esere yorum katmada ve etkili çalmada yetersiz kalacağını söylemek mümkündür (Ekinci, 2004).

Piyano eğitiminde amaçlanan kazanımlardan bir tanesi de eserlerin doğru ve etkili bir biçimde çalınmasını sağlamaktır. Bu bağlamda teknik becerinin öğrenciye daha eğitimin başından itibaren kazandırılmaya çalışılması önem göstermektedir. Piyano çalma tekniğinin geliştirilmesi, eserlerin doğru tempoda ve doğru bir ifadeyle çalınmasını sağlamaktadır. Bu açıdan teknik becerinin gelişmesi, eseri doğru ifade etmek ve yorumlamak için önem göstermektedir (Fink, 1992'den akt., Ekinci, 2004, s. 1).

Piyano eğitimi içinde deşifre becerilerinin gelişimi oldukça önemli bir faktördür. Kurtuldu'ya (2014) göre deşifre, piyanoyla ilgili tüm dersler veya çalışmalar için önemli bir rol üstlenmektedir. Deşifre becerisi piyano üzerinde iyi bir teknikle birlikte el – göz koordinasyonunu sağlamlaştırmakta ve piyanistin çalıştığı parça üzerinde hedef koyduğu

noktaya ulaşmasına yardımcı olmakta, böylelikle deşifre becerisini geliştirmiş olan her piyanistin kendini güvende hissetmesini sağlamaktadır. Dolayısıyla piyanist, koyduğu hedefe ulaşırken çalışma süreci ve enerji tasarrufu açısından önemli bir avantaj elde edebilmektedir.

Deşifre, öğrenciye piyano eğitimi sürecinde büyük kolaylık ve yarar sağlamaktadır. Daha sonraki meslek hayatında da temel kaynak niteliği taşımaktadır. Bu nedenle deşifre eğitimi, öğrenciye piyano eğitiminin en başından beri kazandırılması gerekmektedir. Deşifre becerisi kişinin zekâsı ve yeteneğiyle bağlantılıdır. Bunun yanında, iyi bir öğretim programıyla ve öğretmenle beraber deşifre becerisi geliştirilebilir (Çimen, 2001'den akt., Türkmen, 2008, s. 6).

Bir piyano eserinin doğru ve güzel yorumlanabilmesi için bireyin piyano üzerinde üst düzey bir tekniğinin ve müzikal becerisinin oluşması gerekmektedir. Bu yüzden piyano eğitimi temel olarak bireye iyi bir teknikle birlikte müzikal davranışlar kazandırmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda bireye iyi bir teknik ve müzikal gelişim sağlamak için eserlerin zorluk seviyelerinin yanı sıra müzikal özelliklerinin de üzerinde durmak gerekmektedir. Bireyin icra edeceği bir müzik eserini anlayabilmesi için söz konusu müzikal davranışının geliştirilmesinin yanı sıra müziğin içerdiği anlamlara önem vermelerine ve müziği hissetmelerine bağlıdır. Bireyin bu donanımı edinmesinin yanında müziğin anlamına önem vermesi ve müziği hissetmesi, bir müzik eserini daha iyi anlamasını sağlayabilmektedir. Bu bağlamda; bir eserin tam anlamıyla yorumlanabilmesi için müzik biliminden faydalanılması gerekmektedir. Dolayısıyla bireyin yorumlayacağı eserde yer alan ifadeyi dinleyiciye aktarmak adına ilk önce teknik açıdan derinlemesine bir müzik kuramları bilgisinin ardında da müzik kültürü ve genel kültür bilgisinin iyi düzeyde olması gerekmektedir (Bulut, 2011).

Müzik eğitimi içinde piyano eğitimi, bireyin hem müzikal açıdan gelişimini olumlu yönde etkilemesi hem de icra ettiği müziği veya müzik türünü daha iyi algılamasını sağlaması yönünden önemli bir yer tutmaktadır.

2.4. Güzel Sanatlar Liseleri

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Güzel Sanatlar Liseleri, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunundan ve 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkındaki Kanunundan dayanak almak suretiyle, ilk olarak 1989 yılında İstanbul ilinde Avni Akyol Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ismi ile açılarak faaliyete geçmiştir. Bu yönetmeliğin hükümlerine göre Güzel Sanatlar Liseleri ilköğretimden sonra 4 yıl eğitim veren okullardır

ve öncelikli olarak güzel sanatlar eğitimi veren yüksekokulların olduğu bölgelerde açılmaktadır (Şahin ve Akpınar, 2017).

Günümüzde Güzel Sanatlar Liseleri Müzik ve Resim Bölümleri ile eğitim - öğretim vermektedir. Eğitim - öğretim faaliyetlerini mesleki düzeyde sanat eğitimi veren kurumlar kapsamında yürüten güzel sanatlar liselerinin amaçları öğrencinin;

- Güzel sanatlar alanı ile ilgili konularda öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim görmelerini,
- Bir üst eğitim basamağı olan yükseköğretim kurumlarına hazırlanmalarını,
- Yabancı dil öğrenimlerini sürdürmeyi,
- Kendi alanlarıyla ilgili araştırma yapma alışkanlığı, yeteneklerine bağlı olarak yorum yapabilen ve uygulamalara katılabilen, yaratıcı ve de üretken kişiler olarak yetişmelerini,
- Hem ulusal hem de uluslararası sanat eserleri ile ilgili bilgi edinmelerini ve bu eserleri yorumlayabilme kabiliyetlerinin gelişimini sağlamaktır (Eke, 2012).

Ortaöğretim kurumlarından biri olan Güzel Sanatlar Liseleri'nde müzik, bir bölüm olarak yapılandırılmıştır. Bu kurumların amacı Güzel Sanatlar Eğitimi Yönetmeliği ile belirlenmiştir. MEB Güzel Sanatlar Eğitimi Yönetmeliği'ne (2008) göre eğitim veren kurumların amacı, bu alanda özel yetenek ve kabiliyet gösteren çocukları küçük yaşlardan itibaren yetiştirmektir. Güzel sanatlar eğitimi veren kurumlar Milli Eğitim Bakanlığı'nca veya konservatuarlar bünyesinden açılan ilkokul, ortaokul ve lise seviyesindeki kurumları kapsamaktadır. Ayrıca konservatuarlarda, Güzel Sanatlar Fakülteleri'nin müzik bölümlerinde ve üniversitelerin müzik eğitimi anabilim dallarında da müzik eğitimi verildiği gibi çeşitli dernek ve kurslarda da müzik eğitimi verilmektedir. (Akpınar, 2017'den akt., Şahin ve Akpınar, 2017, s. 40).

GSL müzik bölümünün alan dersleri genel olarak müzik kuramları, ses eğitimi ve çalgı eğitimini içermektedir. GSL'de çalgı eğitimi kapsamında verilen piyano eğitimi, 2016 yılında yapılan eğitim programında 9, 10 ve 11. sınıfları kapsamaktadır. Bu öğretim programı; piyano çalma becerileri, temel kavramlar ve bu temel kavramlarla şekillenecek orta düzey teknik ve repertuar çalışmaları kapsamında hazırlanmıştır. Bu programın içeriğinde ise teknik alıştırma, etütler, Türk ve dünya literatüründen eser örnekleri, eğitim müziği örnekleri ve okul eğitim müziğinde öğrenim-öğretim teknikleri yer almaktadır (MEB, 2016).

2.4.1. Güzel Sanatlar Liselerinde Piyano Eğitimi Öğretim Programı

Güzel Sanatlar Liseleri için hazırlanan ve 29/06/2016 tarihinde MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından yayınlanan Piyano Dersi Öğretim Programı'yla öğrencinin;

- a. Piyano eğitiminin temel becerilerini edinmesi,
- b. Piyano ile ilgili teknik terminolojiyi doğru ve yerinde kullanması,
- c. Piyano eğitimi sürecinde karşılaşılabilecek temel veya orta düzey seslendirme tekniklerini kavraması ve uygulaması,
- d. Temel nüans terimlerini kavraması ve uygulaması,
- e. Farklı ölçü biçimlerini kavraması ve kullanması,
- f. Temel artikülasyon ve süsleme terimlerini kavraması ve kullanması,
- g. Eserleri dönem özelliklerine uygun seslendirmesi,
- h. Eserleri müzikal duyarlılıkla seslendirmesi,
- ı. Türk ve dünya müziği eserle..rinden bir dağarcık oluşturması,
- j. Bireysel çalışmalarında sorumluluk bilinci geliştirmesi amaçlanmaktadır (MEB, 2016).

2.4.2. Güzel Sanatlar Liseleri'nde Piyano Ders Kitaplarının nemi

Bilindiği üzere bütün eğitim alanlarında bilgiler planlı bir Şekilde st üste biriktirilerek geliştirilmektedir. Daha sonra yeni bilgiler öğrenip uygularken üzerine başka bilgiler eklenmektedir. Piyano eğitiminde de sistemli bir Şekilde ilerlemek öğrenciye kazandırılması hedeflenen davranışların sistematik olarak verilmesini sağlayacaktır. Öğrencilere yeni bir teknik öğretildikten sonra içinde öğretilmiş olan teknikleri kapsayan eserlere yer vererek sistematik bir Şekilde ilerletilmesi, ğretim süreci için uygun bir yöntem olacaktır. Bu bağlamda ders kitaplarının bu sisteme göre hazırlanması öğrencinin gelişimine katkı sağlamaktadır (Toptaş ve Karataş, 2016).

Üç yıl boyunca süren piyano eğitiminde uygulanan ğretim tekniğiyle öğrencinin, yukarıda belirtilmiş olan beceri ve davranışları kazanmaları öngörülmüştür. Nitelikli bir ğretim tekniği için ise ders kitapları önemli yardımcı kaynaklardır. Güzel Sanatlar Liseleri'nde öğretmenlerin nitelikli bir ğretim tekniği uygulamaları için ders kitaplarından faydalanabilirler. Piyano eğitiminde her birey farklılık gösterebileceği için tek bir ğretim yöntemi bulunmamaktadır. Her ğrencinin farklılıkları gz önünde bulanarak, farklı yöntemlerin kullanıldığı ve bu yöntemlerin pedagojik olarak basamaklandırılmış bir ders kitabı, ğretim programının nitelikli bir Şekilde uygulanmasına olanak sağlayacaktır (İzgi-Topalak ve Yazıcı, 2014).

2.5. Tutum

Günümüzde toplumsal değişimler hızlı bir Şekilde gerçekleşmektedir. Bu değişimlerden dolayı toplumda yaşayan bireylerin uyum süreci sıkıntılı baş göstermektedir. Birey toplum hayatındaki değişimi kabul etmekte veya reddetmektedir. Kabul etme süreci hızlı olmak zorunda değildir. Bu süreç belli bir zaman aralığında da gerçekleşebilmektedir. Bu değişimler, kabul edilsin veya edilmesin, bireylerde çeşitli

sorunlara, çatışmalara veya huzursuzluklara yol açabilmektedir. Bu nedenle tutumlar bireyin çevresine uyum sağlamasında kolaylaştırıcı rol üstlenmekte ayrıca davranışların yönlendirilmesine etki etmektedir (Gökçek, 2006).

Tutum üzerine yapılan araştırmalarla birçok tanım yapılmıştır fakat sosyal bilimlerin her alanında olduğu gibi kesin bir tanım bulunmamaktadır. Yapılan tanımlar birbiriyle benzerlik gösterebilir de ufak farklılıklar görülmektedir (Tavşancıl, 2006).

Tezbaşaran'a (2008) göre tutum, bireyin bir nesne, durum, olay ya da diğer insanlara karşı gösterilen olumlu ya da olumsuz tepki eğilimidir. Örnek vermek gerekirse tutum; toplum yaşamında var olan değerleri onaylama ya da onaylamama gibi bir davranış eğiliminde bulunma durumudur.

Bir diğer tanımda ise tutum; "bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal konu ya da olaya karşı deneyim, bilgi, duygu ve güdülerine dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir" (İnceoğlu, 2010). Bir başka tanımlamada ise tutum bir ön düşünce şekli olarak açıklanmaktadır. Bu ön düşünce ile birey herhangi bir simgeyi veya nesneyi, kişi veya dünyayı iyi ya da kötü olarak algılamaktadır. (Katz, 1967'den akt., Kılınç ve Salman, 2007, s. 27).

Tutum üç temel ögeden oluşmaktadır. Bunlar; bilişsel öge, bilgilerin gruplandırılarak birbirine benzer objelere verilen tepkilerdeki tutarlılık, duygusal öge, tutum objesine yönelik olumlu ya da olumsuz duygular beslemek ve davranışsal öge, tutum objesine karşı davranış eğilimi olarak açıklanabilir (Tavşancıl, 2006).

Tutumlar, olumlu olarak veya olumsuz olarak derecelere ayrılabilir. Birey bir nesne karşısında olumsuz bir inanç geliştirmişse, o nesneyi sevmeme veya reddetme davranışları gösterebilir. Buna karşın birey, bir nesneye karşı olumlu bir inanç geliştirmişse, o nesneyi sevme veya benimseme davranışları gösterebilir (Demirhan ve Altay, 2001).

Bireyin tutumlarının birçoğu çevresiyle etkileşim sonucunda oluşmaktadır. Oluşan tutumlar ise tek bir yaşantı sonucu veya birden fazla sayıda geçirilen yaşantı sonucu oluşabilmektedir (Arslan, 2006). Bu açıdan bakıldığında bireyin objelere karşı tutumlarının oluşmasında ailenin, çevrenin ve eğitim hayatındaki yaşantıların önemli etkilerinin olduğu söylenebilir.

Öğrenci nitelikleri etkili bir öğrenmenin gerçekleşebilmesi için önemlidir. Öğrenci niteliklerini belirleyen hususlar ön koşul öğrenmeler ve öğrencinin bir konuyu ya da kazanımı öğrenmesi için sahip olduğu giriş düzeyindeki bilişsel davranışları ve duyuşsal giriş özellikleri olarak ifade edebiliriz. Bireyin kazanması istenilen nitelik için gerekli olan ön koşul davranışlara sahip olma derecesi bilişsel giriş davranışları olarak, derse olan ilgisi, tutumu ve özgüveni ise duyuşsal giriş özellikleri olarak ifade edilebilir. Bu özelliklerin ilki, bireyin öğrenme isteğini harekete geçiren, dikkatini ve öğrenme çabasını yönlendiren

öğrenme güdüsüdür. İkincisi ise akademik özgüvendir. Bu özgüven öğrencinin kendine olan tutumudur (Yaşar ve Anagün, 2008).

Bireyin, sosyal bazı ortak objeleri olan durumların sonucu olarak gösterdiği bir dizi sosyal davranışları bulunmaktadır. Bu sosyal davranışları arasında benzerlik oluyorsa bireyin bu objelere karşı bir tutum gösterdiğini söyleyebiliriz (Gün, 2011). Bireyin bir objeye karşı tutumunun ne olduğunu bilmemiz, onun bu objeye karşı nasıl bir davranış göstereceğini ön görmemizi sağlayabilir.

Bu açıklamaların ışığında tutumlarla ilgili aşağıdaki özellikler sıralanabilir;

- Tutumlar doğuştan gelmeyen, yaşantılar yoluyla sonradan öğrenilmektedir.
- Tutumlar öğrenme sürecinde kademeli olarak gelişmektedir ve bireyin çevresini algılamasına yardımcı olmaktadır.
- Birey bir objeye karşı tutum geliştirildiğinde artık o objeye karşı yansız davranmamaktadır. Doğal olarak tutumlar davranışları olumlu ya da olumsuz yönde etkilemektedir.
- Bir objenin başka bir obje ile karşılaştırılması, o objeye karşı olumlu veya olumsuz bir tutum sergilenmesinde önemli bir faktördür.
- Tutumlar bir tepki olarak değil tepki gösterme eğilimi olarak tanımlanmaktadır.
- Tutumlar sürekli değişkenlik göstermezler, yaşamın belli dönemlerinde süreklilik göstermektedir (Tavşancıl, 2006).

Bu bilgiler kapsamında Üstüner'e (2006) göre objeye ya da uyarana karşı bireyin tutumunun bilinmesi kişinin davranışının da ne düzeyde ya da boyutta olacağını tahmin edebilmemizi sağlayacaktır. Bu durum uygulama evresinde son derece önemlidir.

Bu bağlamda eğitim hayatında da tutumların ders başarısıyla ilişkili olduğu düşünülebilir. Tutumların ders başarısı ile ilişkisinin incelenmesi, bu ilişki arasında bir bağ olup olmadığının araştırılmasının önemli olduğunu söyleyebiliriz.

2.5.1. Müzik Eğitiminde Tutum ile Başarı Arasındaki İlişki

Öğrencilerin derslere ve okul hayatına ilişkin tutumları vardır. Bu tutumlar ile öğrenciler okula ve derslere karşı olumlu veya olumsuz tepki eğilimi gösterebilmektedirler.

Derse karşı olumlu tutumların gelişmesi öğrencinin kendine güveniyle bağlantılıdır. Öğrencinin kendine güveninin gelişmesi ise o derste başarılı olacağına inanması ve dersi öğrenirken başaracağına inanmasıyla açıklanabilir. Öğrencilerin kendilerine güvenleri, dersi öğrenmeye karşı olan yeterliliklerine güvendiklerini göstermektedir. Ayrıca öğrencinin bir derse verdiği değer de o derse gösterdiği tutumun göstergesi olduğu söylenebilir (Dilek, 2018).

Eğitim s¼recinde ¼đrencilerin tutumlarının incelenerek bir sonraki davranışlarını ¼n g¼rmek, buldukları koşullara karşı tutumlarını tespit etmek, varsa olumsuz tutumlarını değiştirmek, yeni tutumlar geliştirmek ve ¼đrencilerin tercihlerini ¼đrenmek gibi çeşitli fakt¼rler, çeşitli ¼alıřmalarda tutum ¼lçekleriyle ¼lç¼lebilmektedir. Bu ¼lç¼mlerle sağlanan verilerle saptanan olumsuzluklara karşı tedbir almak m¼mk¼n olabilmektedir. Bu nedenle tutumların incelenmesi ¼nem g¼stermektedir (Nuhoğlu, 2008).

Tutum ile başarı arasındaki ilişki bir¼ok ¼alıřmada ele alınmıştır. Bu ¼alıřmaların bazılarında, derste başarılı olan ¼đrencilerin o derse karşı olumlu tutum g¼sterdiklerine vurgu yapılırken bazı uluslararası karşılaştırma ¼alıřmalarında ise ¼đrenci derste başarılı olmasına rağmen derse karşı tutumlarında olumsuzluk g¼sterdiđi belirtilmektedir (Dilek, 2018).

M¼zik eğitimi i¼inde tutumların araştırılıp incelenmesi ve ¼đrencilerin tutumlarında olumlu y¼nde değişiklik yaratılması ¼nem g¼stermektedir. M¼zik eğitimi s¼recinde derse karşı olumsuz tutum geliştiren ¼đrenci m¼zik eğitimi programına hasar verebilmektedir. Bu y¼zden bilimsel araştırmalarda tutumların m¼zik eğitimindeki ¼nemine vurgu yapılmaktadır (Mullins, 1984'ten akt., ¼zmenteř ve ¼zmenteř, 2009, s. 354).

M¼zik eğiminin ¼nemli bir alanı olan piyano eğitimi d¼ř¼n¼d¼đ¼nde, piyano dersine y¼nelik tutumun aynı derecede ¼đrencilerin ¼alıřma performanslarına da etki edeceği s¼ylenebilir.

2.5.2. Piyano Eğitiminde Tutum ile Başarı İlişkisi

¼đrenciler piyano derslerine bazı nedenlerden dolayı olumsuz tutum sergileyebilirler. Bu olumsuz tutumlar, piyanonun b¼t¼n eğitim programlarında temel ¼algı niteliği taşıdığından dolayı zorunlu olmasından kaynaklı b¼t¼n ¼đrencilerin piyano dersi alma zorunluluğu, piyano zor bir ¼algı olduğu i¼in d¼zenli, planlı ve uzun s¼re ¼alıřma gerekliliği ve ¼đrencinin kişisel yaklaşımından kaynaklı olarak piyano ¼algısına ilgisinin olmaması gibi sebeplerden kaynaklandığı s¼ylenebilir. Fakat piyanonun temel bir ¼algı olduğunu, ¼đrencilerin hem akademik hayatlarında hem de mezun olduktan sonraki meslek hayatlarında s¼k¼a kullanacakları ¼nemli bir ¼algı olduğunu s¼ylemek m¼mk¼nd¼r. Bu nedenle piyano dersinde yaşanabilecek olası başarısızlıkların ¼n¼ne ge¼ilmesi gerekmektedir (Kurtuldu, 2011).

Tutumlar değiştirilebilir davranış eğilimleridir. Olumlu tutumlar, olumsuz tutumların yerini alabilir veya tam tersi olarak olumsuz tutumlar, olumlu tutumların yerini alabilirler. Bireylerin bir objeye karşı tutumları o objeye karşı temel d¼ř¼ncelerini oluştırmakta ve y¼nlendirmektedir. Bir objeye karşı olumlu tutum geliştirilmesi, bireyin başarıya

yönelmesinde etkili olacağı düşünülmektedir. Bu sebeple etkili ve verimli bir eğitim sağlayabilmek için bireyin olumsuz tutumları varsa, olumlu tutumlara dönüştürülmesi, başarı açısından önemli olduğu söylenebilir (Bakıoğlu, 2012).

Bununla birlikte piyano dersi programları da öğrenci tutumları ile ilişkilidirler. Tufan ve Güdek'e (2018) göre piyano dersi için, öğrenme alanı altında düzenlenmiş bilgi, beceri, kavram, değerler ve tutumların sistematik biçimde konularla ilişkilendirildiği öğretim programı oluşturulmuştur. Piyano eğitimi programlarının başarılı olup olmadığını incelerken öğrenci bilgi ve becerilerinin yanı sıra gösterdikleri tutumların da gelişip gelişmediği, derse yönelik tutum ölçeğiyle ölçülerek bir değerlendirme yapmanın daha doğru bir yöntem olduğu söylenebilir.

Ülkemizdeki müzik eğitim kurumlarında piyano eğitimine önem verilmektedir. Piyano yapısal özelliği itibarıyla tek başına çok sesli müzik yapılabilen bir çalgıdır. Dolayısıyla kişi tek başına çalarken çok sesliliği duyabilmektedir. Bu yüzden ana çalgı olarak kullanılmasının yanı sıra müziğin temellerini, çok sesli boyutunu kavrayabilmeleri bakımından bütün öğrencilerin öğrenmesi gereken zorunlu bir çalgı olma özelliğini de taşımaktadır. Bu nedenle öğrencilerin tutumlarının ne yönde olduğunu analiz ederek olası başarısızlıkları ortadan kaldırmak, piyano eğitiminin verimliliği ve etkililiğini arttıracakları düşünülebilir.

2.6. Literatür Taramasının Sonucu

Eğitim bireye istendik davranışlar kazandırma süreci olarak tanımlanmaktadır. Bireyler belirli eğitim süreçlerinden geçerek kendilerini geliştirirler. Toplumların gelişip ilerleyebilmesi için de bireyin kişisel gelişimi, çağa ve topluma uyum sağlayabilmesi önemlidir. Bu nedenle bireyin nitelikli bir eğitim süreci geçirmesi sağlanmalıdır.

Nitelikli eğitimin en önemli alanlarından biri ise müzik eğitimidir. Müzik eğitimiyle birey daha özgüvenli, yaratıcı ve üretken olabilmekte ve dünyaya daha estetik açıdan bakabilmektedir. Bu yüzden müzik eğitiminin içinde olduğu bir eğitim programıyla yetişen bireylerden oluşan bir toplumun, çağdaş uygarlık seviyesine ulaşabilme yolunda ilerlediğini söyleyebiliriz.

Müzik eğitiminin en önemli ve temel alanlarından biri ise çalgı eğitimidir. Çalgı eğitimiyle bireyler bilişsel, duyuşsal ve devinışsel davranışlarında istendik davranışlar geliştirebilmekte veya oluşturabilmektedir. Çalgı eğitimi olmadan yapılan bir müzik eğitimi eksik kalmıştır diyebiliriz. Çalgı eğitimiyle birlikte birey dinlemeyi, dinleyerek uygulamayı, uygularken öğrenmeyi öğrenmektedir. Çalgı eğitimiyle bireyler müzik beğenilerini, bilgilerini

geliştirebilmekte, beraber müzik yapmayı öğrenebilmekte ve müziği evrensel boyutta algılayabilmektedirler.

Çalgı eğitimi içinde yer alan piyano eğitimi için ise müzik eğitiminin temel çalgısı diyebiliriz. Piyano yapısı itibariyle çok sesli müzik yapmaya en uygun çalgılardan biridir. Bu yüzden müzik eğitimi kurumlarında temel çalgı niteliği taşımaktadır ve bütün öğrencilerin piyano çalmayı öğrenmeleri gerekmektedir.

Ülkemizde güzel sanatlar liseleri müzik eğitiminin temel basamaklarından biridir. Bu kurumlara öğrenciler yetenek sınavlarıyla girebilmektedir. GSL müzik bölümünde eğitim alan öğrenciler için de piyano, bütün öğrencilerin öğrenmesi gereken bir çalgı dersi niteliğindedir. Öğrencilerin çok sesliliği algılamalarına ve birden fazla sesin ayrımını yapabilme becerilerine katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte teknik açıdan öğrenciyi geliştirmektedir. Ayrıca piyano, her türlü müziği eşlik yapabilme imkânı sağladığı için de önemli bir çalgı çalma özelliği taşımaktadır. Bu nedenle GSL'de piyano eğitiminin yeri ve önemi büyüktür.

İlgili literatür taramasından edinilen bilgilerden de anlaşılacağı üzere bireyin gelişiminde genelden özele doğru; eğitimin, müzik eğitiminin, çalgı eğitiminin ve piyano eğitiminin önemi büyüktür.

Bütün eğitim alanlarında öğrenci tutumlarının önemi olduğu gibi GSL müzik bölümünde okuyan öğrencilerin piyanoya karşı tutumları da önemlidir. Bu kurumlarda eğitim almakta olan öğrencilerin piyano dersine karşı tutumlarının araştırılıp incelenmesi, ders başarısıyla olan ilişkisinin karşılaştırılması ve varsa olumsuz tutumların olumluya dönüştürülmesinde fayda görülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada GSL müzik bölümü öğrencileri seçilmiş ve tutum ölçeği uygulanmıştır.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yürütülmesi esnasında tercih edilen araştırma modelleri açıklanmış ve anlatılmaya çalışılmıştır. Araştırma için kullanılan çalışma grubu ve özellikleri ile verilerin toplanması sürecinde yapılan uygulamalar (konu belirleme, test hazırlama, uygulama süreci vb.) ve verilerin çözümlenmesi sürecinde tercih edilen yöntemler (madde istatistikleri, çalışma sonuçlarının analizi, karşılaştırmalar vb.) açıklanmaya çalışılmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada tarama modelinden ve buna bağlı olarak ilişkisel araştırmalar kapsamında korelasyonel araştırmalar deseninden faydalanılmıştır. Tarama modeli kapsamında araştırmada veri aracı olarak kullanılan ölçek ile veri toplanmış, ilişkisel ve korelasyonel inceleme evresinde ise elde edilen veriler çeşitli değişkenlere ve öğrencilerin piyano dersi başarı durumlarına göre karşılaştırılmıştır.

Tarama modeli araştırmaları, tarama sürecine katılan kişilerin bir konuya ya da olaya yönelik bilgilerinin, tutumlarının, yeteneklerinin kendilerine sorulan sorular yolu ile toplandığı araştırmalardır. Tarama araştırmalarında genellikle daha büyük katılımcı grupları oluşurken, bu gruplara sorular anket ya da mülakat yolu ile sorulmaktadır (Büyüköztürk vd., 2018, s. 184; Sevinç, 2017, s. 245). Bu kapsamda ise ilişkisel araştırmaları araştırmaya konu olan değişkenlerin arasındaki ilişkiyi belirleyen ve analiz eden yaklaşım olarak vermek mümkündür (Karakaya, 2014, 68). İlişkisel araştırmalar kapsamındaki korelasyonel araştırmalar ise iki veya daha fazla değişkenin aralarındaki ilişkinin bu değişkenlere müdahale edilmeden incelendiği ve betimlenerek analiz edildiği araştırma türüdür (Büyüköztürk vd., 2018, s. 191; Karakaya, 2014, s. 68).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırma için tercih edilen çalışma grubu İstanbul ilinde faaliyet gösteren 5 tane GSL'de öğrenim gören toplam 389 tane müzik bölümü öğrencisinden oluşmuştur.

Çalışma gurubunu oluşturan okullar aşağıda sıralanmıştır.

1. Kadıköy Avni Akyol Güzel Sanatlar Lisesi
2. Beylikdüzü Âşık Veysel Güzel Sanatlar Lisesi
3. Ataşehir Aydın Doğan Güzel Sanatlar Lisesi
4. Başakşehir Güzel Sanatlar Lisesi

5. Bakırköy Güzel Sanatlar Lisesi

Ankete katılan öğrencilerin bazı demografik bilgileri Tablo 1 ile özetlenmektedir.

Tablo 1. Çalışma Grubu Demografik Bilgiler

	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kız	251	64,5
	Erkek	138	35,5
Sınıf	9. Sınıf	154	39,6
	10. Sınıf	98	25,2
	11. Sınıf	67	17,2
	12. Sınıf	70	18,0
Lise	Avni Akyol GSL	101	26,0
	Âşık Veysel GSL	98	25,0
	Aydın Doğan GSL	101	26,0
	Başakşehir GSL	65	16,7
	Bakırköy GSL	24	6,2

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırma için gerekli verilerin toplanması sürecinde ilk olarak piyano eğitimi, tutum ve başarı üzerine kapsamlı bir literatür taraması yapılmış, elde edilen veriler ışığında çalışmada kullanılması öngörülen ölçek tercih edilmiştir. Çalışmada Bakıoğlu (2012) tarafından geliştirilmiş olan “Piyano Dersi Tutum Ölçeği” tercih edilmiştir. Çalışmada tercih edilen ölçek başlangıçta 46 maddeden oluşan ve ilgi, yargı ve kararlılık alt başlıklarına göre sınıflandırılmış olan bir ölçektir. Uzman görüşleri ve istatistiksel işlemler sonucunda 39 maddeye indirgenen ölçeğin piyano çalışma durumlarına, piyano ders saatlerine, piyano dersi öğretmenine, ders içi ve dışı durumlara yönelik ifadeler içerdiği görülmektedir. Geliştirilen bu tutum ölçeği için beş seçenekten oluşan likert tipinde ve “Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum”, “Kesinlikle Katılmıyorum” biçiminde sıralanan cevap seçenekleri kullanılmıştır.

Kullanılan ölçeğin geçerlik güvenirlik çalışmasında ise toplam varyansı açıklama oranı % 54,79 olarak bulunmuştur. Ölçeğin KMO (Kaiser Meyer Olkin) örneklem uygunluğu değeri 0,91 olarak bulunurken, Bartlett dağılım testi sonuçları $p < ,001$ düzeyine göre ($X^2 = 4047,35 - p = ,000$) anlamlı bulunmuştur. İç tutarlık için hesaplanan Cronbach’s Alpha katsayısı ise

0,95 olarak bulunmuştur. Ölçek için yapılan faktör analizi ölçümlerinde de ölçeğin esasen başlangıçta belirlenen üç alt başlık (ilgi, yargı, kararlılık) mantığına uygun biçimde üç alt faktöre ayrıldığı görülmüştür. Ölçeğe yönelik geliştirme aşaması incelemelerinden sonra aynı ölçeğin bu çalışmadaki gruba uygulanmasından elde edilmiş olan verilerine yönelik bir güvenilirlik analizi de yapılmıştır. Bu analizde de güvenilirlik sonucu 0,93 olarak bulunmuştur. Alpha katsayısına yönelik ölçüm sonucu ölçekten alınan verilerin çalışma grubu kapsamında güvenilir olduğu işaret etmektedir.

Çalışmada kullanılacak ölçeğin belirlenmesi ve güvenilirliğe ait verilerinin gözden geçirilmesinden sonra ölçek çalışma grubunda belirtilen 389 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulama sürecinde ölçek maddeleri öncesinde cinsiyet, sınıf, hangi GSL olduğu, daha önceden piyano çalıp çalmadığı gibi değişkenler eklenmiştir. Ölçekten elde edilen tutum puanları bu değişkenler yardımı ile karşılaştırılmış, ayrıca bu değişkenlere ilaveten tutum puanları ile de karşılaştırmak amacıyla uygulama yapılan okulların piyano dersi başarı notları elde edilmiştir. Gerek ölçek uygulaması, gerekse notların elde edilmesi süreci için gerekli izinler alınmıştır. Uygulama yapılan Güzel Sanatlar Liseleri'nde iki tane performans ve iki tane uygulama sınavı notu kullanıldığı için dört farklı notun ortalaması alınmış ve karne notu olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin piyano dersi için 2018 – 2019 eğitim öğretim yılı güz yarıyılında okudukları lisede aldıkları notlar piyano dersi karne notu olarak bilgisayara işlenmiş ve bu veriler de tutum puanları ile karşılaştırılmıştır. Öğrencilerin piyano dersi son karne notları karşılaştırmalı ölçümlerde kolaylık sağlaması açısından 0-49 arası düşük, 50 – 74 arası orta, 75 – 100 arası yüksek olarak sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmada düşük başarı alt grubu belirlenirken ilgili liselerde piyano dersi geçme notunun 50 ve üzeri olması durumu dikkate alınmıştır.

3.4. Verilerin Çözülmesi

Çalışmadan elde edilen verilerin çözümlenmesinde iyi bilinen bir istatistik programdan faydalanılmıştır. Tutum ölçeğinden elde edilen veriler için ilk olarak güvenilirlik katsayısı hesaplaması yapılmış ve bunun için Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı hesaplamasından faydalanılmıştır. Yapılan ölçümlerde Alpha katsayısı 0,93 düzeyinde bulunmuş, bulunan bu değerlin önemli ölçüde yüksek olduğu gözlenmiştir. Alpha katsayısı hesaplaması sonrasında öğrencilerin ölçeğe verdikleri cevapların sonuçlarını incelemek için ortalama hesaplaması ile alt ve üst sınırların belirlenmesine yönelik demografik ölçümler gerçekleştirilmiştir. Bu ölçümler esnasında çalışma grubunun demografik bilgileri (cinsiyet, okul türü, sınıf) için yapılan tespit frekans ve yüzde ölçümleri yapılmıştır.

Frekans, yüzde, ortalama gibi demografik hesaplamalar sonrasında öğrencilerin tutum toplam puanları ile piyano dersi başarılarının karşılaştırılmasında ise Spearman Brown korelasyon katsayısı hesaplaması yapılmıştır. Korelasyon ölçümü sonrasında öğrencilerin okudukları Güzel Sanatlar Lisesi, cinsiyetleri, piyano eğitimi önceden alıp almadıkları ve sınıf düzeyleri gibi değişkenlere yönelik karşılaştırmalar yapılmıştır. Bu karşılaştırmalarda cinsiyet ve önceden piyano eğitimi alıp almadığı değişkenleri için Mann Whitney U testi tercih edilmiştir. Diğer değişkenler olan sınıflandırılmış piyano dersi başarıları, okudukları Güzel Sanatlar Lisesi ve sınıf düzeyleri için Kruskal Wallis H testi tercih edilmiştir. Tüm ölçümlerde (korelasyon, U testi, H testi) anlamlılık için kabul sınırı $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Karşılaştırmalı ölçümlerde U testi ve H testinin tercih edilmesinde verilerin normal dağılım varsayımını karşılamamış olması etkili olmuştur. Ölçümlerde parametrik olmayan bir ölçümün tercih edilmesi öncesinde veriler için normallik ölçümleri yapılmıştır. Bu kapsamda ilgili veriler için hem basıklık çarpıklık katsayıları incelenmiş, hem de Kolmogorov-Smirnov testinden faydalanılmıştır.

Normallik varsayımına ilişkin ölçümler Tablo 2 ile gösterilmektedir.

Tablo 2. Normallik Varsayımına İlişkin Ölçüm Sonuçları

Ölçümler	Basıklık		Çarpıklık		Kolmogorov - Smirnov	
	Ölçüm	SS	Ölçüm	SS	Z	p
Tutum	-1,984	,124	3,066	,247	2,09	,000
Toplam						

Normallik varsayımı için yapılan incelemelerde betimsel yöntemler ile diğer yöntemlerin birlikte kullanılması ve elde edilen sonuçların birlikte kullanılması önerilmektedir (McKillup, 2012; Abbott, 2011; Gnanadesikan, 1997'den akt., Demir, Saatçi ve İmrol, 2016). Bu sebeple araştırma için elde edilen tutum puanlarının normal dağılım varsayımını karşılayıp karşılamadığı hususunda bu iki ölçümün kullanılması uygun görülmüştür.

Kolmogorov – Smirnov testi genelde oranlama ya da eşit aralık düzeyinde ölçülen değişkenler için geliştirilmiş uyum iyiliği testlerinden biridir (Yıldırım, 2013). Tek değişkenli bir normal dağılımın testi incelenirken genel olarak Kolmogorov-Smirnov testinden faydalanılmış olsa da bu test ancak örneklemden tahmin edilmesine ihtiyaç duyulan ve bilinmeyen parametreler olmadığı durumlarda geçerlidir. (Conover, 1980'den akt., Türkoğlu, 2009, s. 4). Demir, Saatçi ve İmrol'a (2016) göre Kolmogorov-Smirnov testi katılımcı sayısının genellikle 35 kişi ve yukarısı durumlarda kullanılabilir. Ayrıca bu ölçümde gerçekleşen p değerinin $\alpha = 0.05$ 'den büyük çıkması, puanların normal dağılımdan geliyor

olabileceğinin kanıtı olarak değerlendirilmektedir. Çokluk ve diğerleri (2014) ise bu durumu test sonucunun manidar çıkmasının, dağılımın normal dağılımdan manidar şekilde farklı olacağı, yani dağılımın normal dağılıma uygun olacağı hipotezinin geçerli olmayacağı yönünde açıklamışlardır.

Belirli bir dağılıma sahip veriler için normallikten sapma ölçümlerinde en sık kullanılan kullanılan ölçütlerden ikisi, basıklık ve çarpıklık katsayılarıdır ve bu ölçütler bir rasgele değişkenin momentlerinin özel durumlarıdır (Larsen, Marx, 2001; Sokal, Rolf, 2003'den akt., Türkoğlu, 2009, s. 2). Bu katsayıların referans sınırları kapsamında Tabachnick ve Fidell'in çarpıklık ve basıklık değerleri için +1,5 ve -1,5 değerleri arasında bir aralık önerdiği (akt., Sevin ve Küçük, 2016, s. 28) gözlenmiştir.

Ölçüm sonuçlarında ortaya çıkan veriler incelendiğinde Kolmogorov-Smirnov testinde $p < 0,05$ düzeyine göre anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir. Bu durum verilerin normal dağılımdan gelmediğine yönelik bir bulgu olarak görülebilir. Diğer yandan basıklık-çarpıklık katsayılarının da yukarıda belirtilen referans sınırları içerisinde olmadığı, bu hali ile sınırlar içerisinde varsayılmasının zor olduğu gözlenmiştir. Ortaya çıkan bu durum verilerinin analizinde parametrik olmayan ölçümlerin yapılması gerektiğini öne sürmektedir. Bu sebeple değerlendirmeler için, veri analizinde açıklanan ve karşılaştırmalı ölçümler sınıfında tercih edilen Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis H testi edilmiştir.

4. BULGULAR

Bu bölümde çalışma grubunu oluşturan öğrencilerden elde edilen veriler tablolar halinde sunulmuştur. Tabloların sunulmasında ilk olarak öğrencilerin piyano dersine karşı tutumlarını anlamak için hem genel grubun, hem de başarı düzeyine göre oluşturulan grupların (düşük, orta, yüksek) tutum puanları hesaplanmıştır. Tutum puanlarını açıklayan tablo sonrasındaki karşılaştırmalı ölçümlerde de bu tablodan faydalanılacaktır.

4.1. Tutum Puanlarına Yönelik Bulgular

Tutum puanlarına yönelik ölçüm sonuçları Tablo 3 ile gösterilmektedir.

Tablo 3. Tutum Puanlarına Yönelik Ölçüm Sonuçları

Başarı Düzey	Min.	Max.	Ort.
Genel Grup	129,0	191,0	175,66
Düşük	77,0	195,0	152,03
Orta	44,0	190,0	161,76
Yüksek	113,0	195,0	171,36

Çalışma için tercih edilen tutum ölçeğinin 39 maddeden oluştuğu, ölçekten alınacak en düşük puanın 39 en yüksek puanın 195, ortalama puanın ise 117 olduğu göz önünde tutulursa genel anlamda öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarının yüksek olduğu söylenilebilir. Bu ölçekte 117 puanın üzerinde tutum puanına sahip olan öğrencilerin yüksek veya iyi düzeyde tutuma sahip olduğu varsayılmaktadır. Bu kapsamda hem tüm öğrenciler düzeyinde, hem de alt başarı grupları düzeyinde ortalama puanları 117 puanın üzerinde olduğu gözlenmektedir. Buna ilaveten genel grubun el alt tutum puanı olan 129 puan da 117 puan ortalamasının üzerindedir. Alt gruplar açısından düşünüldüğünde bu tutum yüksekliği etkisinin yüksek başarılı gruptan geldiği söylenilebilir. Zira diğer grupların en az puanları 77 ile 44 düzeyinde gerçekleşirken, yüksek grubun puanları da tümüyle diğer gruplardan farklıdır.

Tutum puanları ile başarı puanlarına yönelik korelasyon sonuçları Tablo 4 ile gösterilmektedir.

Tablo 4. Tutum Puanları ile Başarı Durumlarına Yönelik Korelasyon Sonuçları

	Karne Notu	P1	P2	U1	U2
Tutum Toplam	,456**	,448**	,439**	,414**	,404**

** p<0,05

Korelasyon katsayı aralıkları için tam bir birliktelik olmamakla birlikte, katsayının 0,00 düzeyinde olması hiç ilişki olmadığına işaret ettiği, buna yakın olması (0,00 – 0,30) ise düşük ilişkiye işaret etmektedir. Bu değer 0,30 ile 0,70 arasında ise orta düzeyli bir ilişki olduğu, 0,70 ile 1,00 arasında ise yüksek düzeyli bir ilişki olduğuna yönelik tanımlama yapılabilir (Büyüköztürk, 2004, 32; Roscoe, 1975'den akt., Köklü, Büyüköztürk, 2000, s. 124). Çalışma grubundan elde edilen tutum puanları ile piyano dersi başarı notlarının karşılaştırılmasında elde edilen korelasyon sonuçları incelendiğinde, gerek karne notu, gerekse birinci performans (P1), ikinci performans (P2), birinci uygulama (U1) ve ikinci uygulama (U2) sınavları arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde bir ilişki olduğu gözlenmiştir. Elde edilen korelasyon düzeyleri (0,456 – 0,448 – 0,439 vb.) ilişkinin pozitif yönlü ve orta düzeyde olduğunu, diğer bir deyişle öğrencilerin piyano dersi başarı düzeyleri ile tutumları arasında orta düzeyde bir ilişki tespit edildiğine işaret etmektedir. Bu durum tutumun başarıdan ya da başarının tutumdan kısmen, orta düzeyde etkilenmiş olabileceği şeklinde yorumlanabilir. Ölçümlerden elde edilen tüm korelasyon değerleri p<0,05 düzeyine göre anlamlıdır.

4.2. Tutum Puanlarının Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Cinsiyet değişkenine yönelik ölçüm sonuçları Tablo 5 ile gösterilmektedir.

Tablo 5. Cinsiyet Değişkenine Yönelik Ölçüm Sonuçları

Gruplar	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	SS	U	p
Kız	251	210,9	52951,5	0,47	13312,5	,000
Erkek	138	165,9	22903,5			

Tablo 5 incelendiğinde her iki grup arasında p<,05 düzeyinde anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir [U=13312,5 – p<0,05]. Ölçüme ait sıra ortalaması ve toplamları değerleri göz önünde tutulduğunda oluşan anlamlı farkın kız öğrenciler yönünde olduğu söylenilebilir. Ölçekten elde edilen genel tutum puanlarının dağılımında kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre oluşan tutum puanı dağılımında daha önde olduğunu ifade etmek mümkündür.

Öğrencilerin daha önce piyano eğitimi alıp almadıkları değişkenine yönelik ölçüm sonuçları Tablo 6 ile gösterilmektedir.

Tablo 6. Öğrencilerin Daha Önce Piyano Eğitimi Alıp Almadıkları Değişkenine Yönelik Ölçüm Sonuçları

Gruplar	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	SS	U	p
Evet	135	207,1	27960,5	0,74	14294,5	,029
Hayır	245	181,3	44429,5			

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin daha önceden piyano eğitimi alıp almadığına ilişkin ölçüm sonuçları incelendiğinde $p < 0,05$ düzeyine göre anlamlı fark olduğu görülmektedir [$U=14294,5 - p < 0,05$]. Ortalama puanları (sıra ortalaması ve sıra toplamları) incelendiğinde bu farkın lise öncesi piyano eğitimi almış olan öğrenciler yönünde eğilim gösterdiği anlaşılmaktadır. Bu ölçümde Güzel Sanatlar Lisesi'ne kayıt olmadan önce piyano eğitimi geçmiş olan öğrencilerin tutumlarının diğer öğrencilere göre daha iyi düzeyde olduğu söylenilebilir.

Başarı düzeyi değişkenine yönelik ölçüm sonuçları Tablo 7 ile gösterilmektedir.

Tablo 7. Başarı Düzeyi Değişkenine Yönelik Ölçüm Sonuçları

Gruplar	N	Sıra Top	SS	sd	χ^2	p
Düşük	123	137,8	0,85	2	58,21	,000
Orta	99	180,6				
Yüksek	158	237,6				

Tablo 7'ye göre başarı gruplarına göre oluşturulan başarı alt grupları arasında $p < 0,05$ düzeyine göre anlamlı farka rastlanmıştır [$\chi^2=58,21 - p < 0,05$]. Oluşan anlamlı farkın eğilimi için sıra toplamları incelenirse, anlamlı farkın yüksek başarı grubu sınıflamasındaki öğrenciler yönünde olduğu görülebilir. Tutum puanlarına yönelik ortalama değerlerin yer aldığı tablo da göz önünde tutulursa, piyano dersi için oluşan olumlu tutum puanlarının daha çok yüksek başarı düzeyli öğrenciler düzeyinde temsil edildiği söylenilebilir. Başarı düzeyi 75 ve yukarısı puanlar düzeyinde olan öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarındaki yüksek eğilim, diğer gruplardaki orta ve yüksek eğilime göre daha belirgin düzeydedir.

Eğitim görülen lise değişkenine yönelik ölçüm sonuçları Tablo 8 ile gösterilmektedir.

Tablo 8. Eğitim Görülen Lise Değişkenine Yönelik Ölçüm Sonuçları

Gruplar	N	Sıra Top.	SS	sd	χ^2	p
Avni Akyol GSL	101	187,89	1,21	4	8,14	,086
Âşık Veysel GSL	98	178,60				
Aydın Doğan GSL	101	217,37				
Başakşehir GSL	65	205,05				
Bakırköy GSL	24	170,52				

Tablo 8 incelendiğinde İstanbul ilinde eğitim alınan Güzel Sanatlar Lisesi değişkeni açısından $p < 0,05$ düzeyine göre anlamlı fark olmadığı görülmüştür [$\chi^2=15,11 - p < 0,05$]. Sıra toplamı değerleri incelendiğinde puanların da yakın bir dağılım içerisinde olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre tutum puanları yönünde oluşan eğilimin öğrenim görülen lise türünden etkilenmediği anlaşılmaktadır. Tutum puanının yüksek düzeyli eğilimi genel anlamda çalışmaya katılan tüm güzel sanatlar liselerinde benzer düzeydedir denilebilir.

Sınıf değişkenine yönelik ölçüm sonuçları Tablo 9 ile gösterilmektedir.

Tablo 9. Sınıf Değişkenine Yönelik Ölçüm Sonuçları

Gruplar	N	Sıra Top	SS	sd	χ^2	p
9. Sınıf	154	206,18	1,12	3	4,80	,187
10. Sınıf	98	192,73				
11. Sınıf	67	197,74				
12. Sınıf	70	170,96				

Sınıf değişkenine yönelik ölçüm sonuçları, bu değişken düzeyinde anlamlı bir farka rastlanmadığına işaret etmektedir [$\chi^2=4,80 - p < 0,05$]. Bu sonuçlara göre genel anlamda oluşan tutum puanlarının ve piyano dersine yönelik tutumların sınıf değişkeninden etkilenmediği söylenilebilir. Sınıf değişkeni ile öğrencilerin tutumları arasında bir ilişki bulunmamaktadır.

5. TARTIŞMA

Yapılan araştırmada GSL müzik bölümü ğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumlarının genel grup ortalaması yüksek çıkmıştır. Öğrenci başarılar düşük (0-49), orta (50-74) ve yüksek (75-100) olarak sınıflandırılmış ve bütün grupların tutum puanlarının yüksek olduğu saptanmıştır. Gün ve Köse'nin (2013) yaptıkları "Müzik ğrencilerinin Piyano Dersine Yönelik Tutumları" alışmasında ise örneklem olarak seçilen Muğla niversitesi ve Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalı bölümü öğrencileri ile Muğla Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi ğrencileri seçilmiştir. Bu çalışmanın sonucunda ise Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümü ğrencilerinin piyano dersi kapsamındaki tutumlarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan iki araştırma, sonuçları bakımından birbiriyle örtüşmekte olduğu görülmektedir.

Yapılan çalışmanın sonucu ile Demirtaş ve Eğilmez'in (2015) yaptıkları benzer bir başka çalışmanın sonucu benzerlik göstermektedir. Demirtaş ve Eğilmez (2015), "Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 4. Sınıf ğrencilerinin Piyano Dersine Karşı Tutumlarının Eşlik Dersi Başarı Durumları ile Karşılaştırılması" adlı çalışma yapmışlardır. Bu çalışmanın piyano dersine yönelik tutum bölümünde ise müzik bölümü ğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmanın cinsiyet değişkenine yönelik ölçüm sonuçlarının kız öğrenciler yönünde ağırlıklı olduğu görülmektedir. GSL müzik bölümü öğrencileri arasında kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre piyano dersine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bakioğlu (2012), "Müzik ğretmenliği Programı ğrencileri ile Devlet Konservatuarı Müzik Bölümü ğrencilerinin Piyano algısına Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması" başlıklı çalışmasında ise cinsiyet değişkenine yönelik sonucun erkek öğrenciler yönünde ağırlıklı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu iki çalışmada cinsiyet değişkenine yönelik bulgular farklılık göstermektedir.

Yine aynı çalışmada öğrencilerin eğitim aldıkları okullara başlamadan önce piyano eğitimi alıp almadıkları değişkenine yönelik tutum puanlarında farklılık görülmektedir. Bu çalışmanın sonucu olarak ilgili değişken daha önce piyano dersi alan öğrencilerin tutumlarının yüksek olduğuna yönelik olup Bakioğlu (2012) tarafından yapılan çalışmada bu değişkenin daha önce piyano dersi almamış olan öğrenciler yönünde ağırlık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Yalçınkaya, Eldemir ve Sönmezöz'n (2014) yaptıkları çalışmada müzik ğretmeni adaylarının bireysel çalgı dersine yönelik tutumları değerlendirilmiştir. Bu çalışmanın sonucunda, öğrencilerin bireysel çalgı eğitimine yönelik tutumların yüksek olduğu

görülmektedir. Piyano eğitimi, çalgı eğitimi kapsamında değerlendirildiğinde öğrencilerin genel çalgı derslerine karşı yönelik tutumlarının da müzik eğitimine katkı sağladığını söyleyebiliriz.

Yazıcı ve İzgi-Topalak'ın (2013) yaptıkları piyano dersine yönelik tutumların ölçülmesine yönelik çalışmada ise örneklem grubu olarak Diyarbakır Güzel Sanatlar Lisesi'nden 81 öğrenci seçilmiştir. Bu çalışmanın bulgularına göre öğrencilerin tutum düzeylerinin orta seviyede olduğu tespit edilmiştir. Yapılan çalışma sonucu bakımından farklılık göstermektedir. Bu çalışmadaki örneklem grubundaki öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumları genel olarak yüksek düzeyde bir eğilim olduğu saptanmıştır.

Bu çalışmanın sınıf değişkenine yönelik karşılaştırmada ise tutumları orta düzey olan sınıfların 12. sınıf kademesinde olduğu görülmektedir. Oysaki Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü öğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumları ile ders başarısı arasındaki ilişki" adlı çalışmamızda sınıf değişkeni yönünden anlamlı bir fark ortaya çıkmamış ve piyano dersine yönelik tutumların sınıf değişkeniyle bir bağlantısı olmadığı tespit edilmiştir.

İki araştırmada da GSL'de eğitim almaya başlamadan önce piyano dersi alıp almadıkları değişkenine yönelik karşılaştırma yapılmıştır. Yapılan bu çalışmada söz konusu değişkende anlamlı farkın ortaya çıktığı görülmüştür. Daha önce piyano eğitimi almış öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarının yüksek düzeyli olduğu saptanmıştır fakat Yazıcı ve İzgi-Topalak'ın (2013) yaptıkları araştırma sonucuna göre bu değişkene yönelik anlamlı bir farkın olmadığı saptanmış ve öğrencilerin daha önce piyano dersi alıp almadıklarının piyano dersi tutumları üzerinde bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir.

6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

1. Çalışma grubundan elde edilen bulgulara göre grubun genel anlamda piyano dersine yönelik tutumları oldukça yüksek düzeyde gerçekleşmiştir.
2. Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin piyano dersi başarılarına göre oluşturulan alt grupların (düşük, orta ve yüksek) tutum ortalamaları da genel anlamda yüksek düzeyli bulunmuştur.
3. Öğrencilerin piyano dersi başarı puanları ile piyano dersine yönelik tutumları arasındaki ilişki pozitif yönlü ve orta düzeyli bir ilişki olarak gerçekleşmiştir.
4. Öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine yönelik karşılaştırılmasında anlamlı fark bulunmuş, bulunan anlamlı farkın kız öğrenciler yönünde gerçekleştiği görülmüştür.
5. Öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarının önceden piyano eğitimi almış olma değişkenine yönelik karşılaştırılmasında anlamlı fark bulunmuş, bulunan anlamlı farkın daha önceden piyano dersi almış olan öğrenciler yönünde gerçekleştiği görülmüştür.
6. Öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarının piyano dersi başarı notları alt grupları değişkenine yönelik karşılaştırılmasında anlamlı fark bulunmuş, bulunan anlamlı farkın piyano dersi not ortalaması yüksek düzeyli olan öğrenciler yönünde gerçekleştiği görülmüştür.
7. Öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarının eğitim görülen lise değişkenine yönelik karşılaştırılmasında anlamlı fark görülmemiştir.
8. Öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarının sınıf düzeyi değişkenine yönelik karşılaştırılmasında anlamlı fark bulunmamıştır.

6.2. Öneriler

6.2.1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

1. Çalışma grubunun genel anlamda yüksek düzeyli bir tutum sahibi olduğu düşünülürse, Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümlerinde ilgili durumun Milli Eğitim Bakanlığı düzeyinde de incelenmesi ve değerlendirilerek piyano dersi niteliğinin sürdürülebilirliği geliştirilebilir.

2. Piyano dersi ve tutumlar arasındaki orta düzeyli korelasyon ilişkisi göz önünde tutulduğunda bu ilişkinin daha nitelikli ve birbiri ile daha doğrudan ilişkili hale getirilerek piyano eğitimi sürecinde başarının artırılması hususunda Milli Eğitim Bakanlığınca düzenlenecek hizmet içi eğitim ya da bilgilendirmeler önemli görülmektedir.
3. Piyano eğitimi sürecinde derse yönelik tutumları olumlu veya olumsuz yönde etkileyen faktörler belirlenerek olumsuz faktörlerin öğretmen tarafından olumlu yönde değiştirilmesine yönelik çalışmalar yapılabilir.
4. Araştırmada kullanılan “Piyano Dersi Tutum Ölçeği”ne benzer farklı ölçekler geliştirilebilir.
5. Güzel Sanatlar Liseleri’nde yer alan diğer dersler için de tutum ve başarı ilişkisi araştırılıp var ise olumsuz tutumların olumlu yönde değişimi için çalışmalar yapılarak müzik eğitimi niteliği artırılabilir.
6. Güzel Sanatlar Liseleri’nde eğitim almayı düşünen ilköğretim kademesindeki öğrencilere yönelik piyano eğitimi deneyimi kazandırılarak piyano çalgısına yönelik olumlu tutum oluşturma ve geliştirme çalışmaları yapılabilir.

6.2.2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. Yapılan çalışmada öğrencilere ait ölçek yardımıyla elde edilmiş bir tutum düzeyi tespit edilmiştir. Bu gibi çalışmalar ileride doğrudan öğrenciler ile yapılacak mülakatlar ile de zenginleştirilebilir.
2. Çalışmada tercih edilen çalışma grubunun haricinde daha geniş katılımlı ve tüm Güzel Sanatlar Liselerinin durumunu ortaya koyan tutum başarı ilişkisi çalışmaları artırılabilir.
3. Gerek tutum, gerekse başarı kapsamında daha farklı değişkenlerin (aile geliri, sosyal durum, bireysel çalgısı, yaşadığı ortam vb.) eklenmesi ileride yapılabilecek çalışmalara katkı sağlayacaktır.
4. Tutum dışında başarıyı etkileyen etkenlerin de tespit edilmesi için çeşitli çalışmaların yürütülmesi de literatüre katkı sağlayacaktır.
5. Yapılacak çalışmalarda piyano dersi tutumları düşük olan öğrenciler için çeşitli uygulamalar, çalışmalar yapılarak piyano dersi tutumları ve başarılarının artırılmasına yönelik süreçler izlenebilir.

7. KAYNAKLAR

- Arslan, A. (2006). Bilgisayar destekli eğitim yapmaya ilişkin tutum ölçeği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 24-33.
- Bakıoğlu, Ç. (2012). *Müzik öğretmenliği programı öğrencileri ile devlet konservatuvarı müzik bölümü öğrencilerinin piyano çalgısına yönelik tutumlarının karşılaştırılması* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Bulut, D. ve Topaloğlu, T. (2012). J. J. F. Dotzauer viyolonsel metodu birinci kitabının hedef ve hedef davranışlar yönünden incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 69-81.
- Bulut, F. (2011). Piyano eğitiminde geleneksel Türk Halk Müziği kaynaklı eserlerin seslendirilmesine yönelik oluşturulan bir "Çoklu Analiz Modeli". *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 31-52.
- Büyüköztürk, Ş. (2004). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2018). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çelik, B. (2010). Piyano eğitiminde video kamera kullanımı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 785-800.
- Çevik, D. B. (2007). Müzik öğretim yöntemlerinden, Orff müzik öğretisine genel bir bakış. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1, 95-100.
- Çilden, Ş (2001). Müzik, çocuk gelişimi ve öğrenme. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 1-8.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çuhadar, C. H. (2016). Müzik ve müzik eğitimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(1), 217-230.
- Demir, E., Saatçioğlu, Ö. ve İmrol, F. (2016). Uluslararası dergilerde yayımlanan eğitim araştırmalarının normallik varsayımları açısından incelenmesi. *Current Research in Education*, 2(3), 130 – 148.

- Demirhan, G. ve Altay, F. (2001). Lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutum ölçeği II. *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 9-20.
- Demirova, G. (2008). *Piyano eğitiminin ilköğretim öğrencilerinin dikkat toplama yetisine etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demirtaş, S. ve Eğilmez, H. O. (2015). Müzik eğitimi anabilim dalı 4. sınıf öğrencilerinin piyano dersine karşı tutumlarının eşlik dersi başarı durumları ile karşılaştırılması. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 31, 421-428.
- Dilek, M. İ. (2018). *TIMSS 2015 uygulamasında tutum-başarı paradoksunun uç tepki stiline göre çok boyutlu madde tepki oranı ile modellenmesi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Eke, Y. (2012). *Güzel sanatlar ve spor liseleri flüt eğitiminde kullanılan Köhler Op:33 I-II-III no'lu etüt kitaplarının flüt konçertolarına uygunluğu* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ekici, T. (2012). Bireysel ses eğitimine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(3), 557-569.
- Ekinci, H. (2004, Nisan). *Müzik öğretmeni adaylarının piyano eğitimine ilişkin düzeye uygun teknik alıştırma metodu sorunu*. 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu'nda sunulan bildiri, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Ertem, Ş. (2014). *Piyano eğitiminde öğrenme süreci ve öğrenme stratejileri kullanmanın yeri ve önemi*. <http://www.sanategitimdergisi.com/makale/pdf/1392993821.pdf> adresinden 28 Nisan 2019 tarihinde edinilmiştir.
- Gasimova, T. (2010). Piyano öğrenme ve öğretme teknikleri. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Dergisi*, 25, 99-106.
- Gökçek, H. (2006). *Çalışanların performans değerlendirmesinde tutumun etkisi: Tutum ölçekleri ile ilgili bir uygulama* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gün, E. ve Köse, S. H. (2013). Müzik öğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumları. *Turkish Studies*, 8(3), 247-261.
- Gün, Ö. (2011). *Seventh grade students' attitudes toward mathematics in terms of cognitive, affective and behavioral components: a modeling study* (Yayınlanmamış doktora tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum algı iletifim* (5. Baskı). İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınları.
- İzgi-Topalak, Ő ve Yazıcı, T. (2014). Güzel sanatlar lisesi piyano öğretmenlerinin güzel sanatlar lisesi piyano ders kitaplarına ilişkin görüşleri. *Kafkas Üniversitesi e – Kafkas Eğitim Araştırma Dergisi*, 1(3). <https://dergipark.org.tr/kafkasegt/issue/19192/204078> adresinden 30 Nisan 2019 tarihinde edinilmiştir.
- Karakaya, İ. (2014). Bilimsel araştırma yöntemleri. Tanrıöğen, A. (Ed). *Bilimsel araştırma yöntemleri* içinde (s. 57-83). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kılınç, A. ve Salman, S. (2007). Okul deneyimi derslerine yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 23-35.
- Konakçı, N. (2010). *Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Köklü, N. ve Büyüköztürk, Ő. (2000). *Sosyal bilimler için istatistiğe giriş*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Kurtuldu, M. K. (2011). Yürütücü biliŐe dayalı bireysel tutumların piyano çalma başarısına etkisi. *Millî Eğitim*, 190, 41-53.
- Kurtuldu, M. K. (2014). Piyano öğrencilerinin deşifre becerileri ile piyano dersi başarılarının karşılaştırılması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 18(3), 11-23.
- Kutluk, Ö. (1996). *Okul Őarkılarına piyano ile eşlik yapabilme becerisinin geliştirilmesi üzerine bir çalışma* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] Güzel Sanatlar Eğitimi Yönetmeliği. (2008). **T. C. Resmi Gazete**, 27046. 6 Kasım 2008.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği. (2013). **T. C. Resmi Gazete**, 28758. 7 Eylül 2013.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2016). *Güzel sanatlar lisesi piyano dersi öğretim programı 9, 10 ve 11. sınıflar*. http://cankiriguzelsanatlar.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/18/01/325216/dosyalar/2016_08/15071057_piyano_0911.pdf adresinden 10 Şubat 2019 tarihinde edinilmiştir.

- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018a). *Müzik dersi öğretim programı 9,10,11 ve 12. sınıflar*. <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=359> adresinden 10 Şubat 2019 tarihinde edinilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018b). *Müzik dersi öğretim programı ilkokul ve ortaokul 1,2,3,4,5,6,7 ve 8. sınıflar*. <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=357> adresinden 10 Şubat 2019 tarihinde edinilmiştir.
- Nan, Y., Liu, L., Geiser, E., Shu, H., Gong, C. C., Dong, Q., ...Desimone, R. (2018). Piano training enhances the neural processing of pitch and improves speech perception in Mandarin-speaking children. *Proceeding of the National Academy of Sciences*, 115(28), 6630-6639.
- Nuhoğlu, H. (2008). İlköğretim fen ve teknoloji dersine yönelik bir tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *İlköğretim Online*, 7(3), 627-639. <http://www.ilkogretim-online.org.tr/index.php/io/article/view/1753/1589> adresinden 3 Mayıs 2019 tarihinde edinilmiştir.
- Otacıoğlu, S. G. (2007). İlköğretim 5,6,7. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 134-139.
- Özen, M. (1998). *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü son sınıf öğrencilerinin piyanoyu müzik öğretmenliğinin gerekleri doğrultusunda kullanma becerileri* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özer, B. ve Yiğit, N. (2011). Piyano öğretiminde deşifre becerisinin kazandırılması. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 39-49.
- Özmenteş, S. ve Özmenteş, G. (2009). Çalgı çalmaya ilişkin tutum, bireysel özellikler ve performans düzeyi ilişkileri. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1), 353-360.
- Sağır, T. (2002). *Cumhuriyetten günümüze okul şarkıları üzerine bir inceleme* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Say, A. (2005). *Müzik Ansiklopedisi Besteciler, yorumcular, eserler, kavramlar* (2. baskı). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Sevin, H. D. ve Küçük, S. (2016). İşgörenlerin rekreasyonel etkinliklere katılım düzeyleri ile çalışma performansları arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik bir araştırma. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 3(1), 24-31.

- Sevinç, B. (2017). Survey araştırması yöntemi. K. Böke (Edt.), *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri içinde*, İstanbul: Alfa Yayıncılık.
- Şahin, P. ve Akpınar, M. (2017). Güzel sanatlar liselerinde piyano öğretimi sürecinde öğretmen ve öğrenci görüşlerinin karşılaştırılması. *Ihlara Eğitim Araştırma Dergisi*, 2(2), 39-49.
- Şendurur, Y. ve Akgül Barış, D. (2002). Müzik eğitimi ve çocuklarda bilişsel başarı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 165-174.
- Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi* (3. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tekin-Gürgen, E. (2006). Müzik eğitiminde yaratıcılığı geliştiren yöntem ve yaklaşımlar. *Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(12), 81-93.
- Tezbaşaran, A. A. (2008). *Likert tipi ölçek hazırlama kılavuzu* (Üçüncü Sürüm). https://www.academia.edu/1288035/Likert_Tipi_%C3%96l%C3%A7ek_Haz%C4%B1rlama_K%C4%B1lavuzu adresinden 11 Nisan 2019 tarihinde edinilmiştir.
- Toptaş, B. ve Karataş, Y. (2016). Güzel sanatlar liselerinde kullanılan 9. Sınıf piyano ders kitabındaki teknik çalışma ve ilgili eserleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 2(1), 21-31.
- Tufan, E. ve Güdek, B. (2008). Piyano dersi tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 75-90.
- Türkmen, N. (2008). *Müzik öğretmeni adaylarının piyanoda deşifre çalabilme üzerine bir çalışma* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Türkoğlu, A. (2005). *109 soruda öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Kare Yayınları.
- Türkoğlu, B. Ö. (2009). *Çok değişkenli normallik testlerinden zp ve cp için bir java programı ve uygulaması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Başkent Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Uçal-Canakay, E. (2006, Nisan). *Müzik teorisine ilişkin tutum ölçeği geliştirme*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunulan bildiri, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Uçan, A. (2018). *Müzik eğitimi* (1. baskı). Ankara: Arkadaş Yayınları.

- Umuzdaş, M. S. (2010). *Piyano eğitiminde süreç ve ürün değerlendirilmesinin öğrencilerin erişti düzeylerine etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 12(1), 109-127. <http://www.kuey.net/index.php/kuey/article/view/351> adresinden 1 Mayıs 2019 tarihinde edinilmiştir.
- Variş, F. (1997). Eğitimde program geliştirme (7. Baskı). Ankara: Alkım Kitapçılık Yayıncılık.
- Yalçınkaya, B., Eldemir, A. C. ve Sönmezöz, F. (2014). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 9(2), 1583-1595.
- Yaşar, Ş. ve Anagün, S. Ş. (2008). İlköğretim beşinci sınıf fen ve teknoloji dersi tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 223-236.
- Yazıcı, T. ve İzgi-Topalak, Ş. (2013). Güzel sanatlar liseleri müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumları. *Akademik Araştırma ve Dayanışma Derneği Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 22, 137-147.
- Yıldırım, N. (2013). *Normal dağılım için uyum iyiliği testleri ve bir simülasyon çalışması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yıldız, G. (2002). *İlköğretimde müzik öğretimi* (1. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

8. EKLER

Ek 1. Çalışmanın Yapılmasına Dair İzin Belgesi

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

Sayı : 84037561/605.01/3161533
Konu Araştırma Uygulama İzin Talebi

14.02.2018

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü)

- İlgi : a) Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 22.08.2017 tarihli ve 35558626-10.06.01.E.12607291 sayılı yazısı (Genelge No:2017/25).
b) Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 06.02.2018 tarihli ve 81576613/605.01/2542106 sayılı yazısı.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi/Müzik Eğitimi Bölümü Yüksek Lisans Programı öğrencisi Çağrı BAKIOĞLU'nun "*Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Pişano Dersine Yönelik Tutumları ile Pişano Dersi Başarıları Arasındaki İlişki*" konulu veri toplama aracının Güzel Sanatlar Liselerinde öğrenim gören öğrencilere uygulanmasına yönelik izin talebine dair ilgi (b) yazı ve ekleri incelenmiştir.

Üniversitenizce kabul edilerek onaylı bir örneği Bakanlığımızda muhafaza edilen 39 maddeden oluşan "*Pişano Dersine Yönelik Tutum Ölçeği*"nin, ilgi (a) genelge doğrultusunda, eğitim ve öğretim aksatılmadan, gönüllülük esas olmak üzere, ders saatleri dışında, ilgi (b) yazı eki listede yer alan Genel Müdürlüğümüze bağlı Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü öğrencilerine yönelik olarak uygulanmasında bir sakınca görülmemiş olup, gerekli duyurunun Üniversiteniz tarafından yapılıp, araştırma tamamlandıktan sonra araştırma dokümanlarının bir örneğinin Bakanlığımıza gönderilmesi hususunda

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Güvenli Elektronik İmza:
Aslı ile Aynıdır.

Ercan TÜRK
Bakan a.
Genel Müdür

16 Şubat 2018

Fevzi PARLAK
VHKİ

Atatürk Biv. 06648 Kızılay/ANKARA
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr
e-posta: ogm_kultur@meb.gov.tr

Muammer AKSOY Şube Müdürü
Tel: (0 312) 413 15 13
Faks: (0 312) 418 07 39

Ek 2. Tutum Ölçeği

ÖLÇEK HAKKINDA YÖNERGE

Bu anket Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi ABD Müzik Öğretmenliği Programı Yüksek Lisans öğrencisi Çağrı BAKIOĞLU'nun Yüksek Lisans Tez'i için yapılmaktadır. Anketin amacı Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü öğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumları ile piyano dersi başarıları arasındaki ilişkiyi araştırmaktır.

Araştırma bilimsel bir nitelik taşıdığından kişisel bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır. Verdiğiniz cevaplar bilimsel değer taşıdığından, mümkün olduğunca samimi ve içtenlikle cevap vermenizi rica ederiz. Sorulara yandaki kutucuklara size en uygun seçeneğe (X) koyarak cevap verebilirsiniz. Katkılarınız için şimdiden teşekkürler ederiz.

Ön Bilgiler

Okumakta Olduğunuz Okul Adı :

Cinsiyetiniz : Kadın () Erkek ()

Sınıfınız : 9 () 10 () 11 () 12 ()

Şu an okumakta olduğunuz okulunuza başlamadan önce piyano eğitimi aldınız mı?

Evet () Hayır ()

Ek 2'nin devamı

	MADDELER	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1	Piyano dersi önemli bir derstir					
2	Piyanoyla ilgili tüm konular ilgimi çeker					
3	Piyano her zaman ilgimi çeken bir çalgı olmuştur					
4	Piyano derslerine her zaman isteyerek gelirim					
5	Piyano dersinde diğer derslerden daha aktif olurum					
6	Eğer çalışırsam seviyeme uygun her piyano eserini çalabilirim					
7	Piyano dersinde yeteneklerimi rahatça sergileyebiliyorum					
8	Piyano çalmayı öğrenmek bile bana mutluluk verir					
9	Piyano dersinde öğrendiklerimin başka derslerde (koro, armoni, solfej) de faydası vardır					
10	İyi piyano çalan öğrenciler diğer çalgıları da iyi çalar					
11	Piyano dersinin bireysel olması başarıyı artırır					
12	Piyano seviyemin yükseldiğini hissetmek beni heyecanlandırır					
13	Bana verilen piyano parçalarını hemen bitirip yeni parçalara geçmek isterim					
14	Piyanoda zor veya imkânsız gibi görünen teknikleri bile çalışarak öğrenebilirim					
15	Bir piyano eserini hiç hata yapmadan çalabilene kadar çalışırım					
16	Piyano dersinde öğretmen faktörü büyüktür					
17	Piyano öğretmenin yaklaşımı piyanoya olan ilgiyi artırır					
18	Serbest zamanlarımda da piyano çalışmaktan hoşlanırım					
19	Zorlandığım melodileri, bir yolunu bulur mutlaka öğrenirim					
20	Piyano öğretmenin yaklaşımı piyanoyu sevmemi sağlar					
21	Piyano dersinde öğrencilerle bireysel olarak ilgilenilmesi, kendini önemli hissetmeyi sağlar					
22	Piyano dersi bireysel olduğundan dolayı hatalarımı fark edip düzeltebilirim					
23	Piyanoya çok çalışırsam yapamayacağım bir şey yoktur					
24	Başlangıçta eksiklerimin olduğu herhangi bir eseri çok çalışarak mutlaka tamamlarım					
25	Çalmaya karar verdiğim piyano eserini öğrenebilirim					
26	Zor piyano eserlerini çalabileceğimi bilmek bana güven verir					
27	Piyano öğretmenin beğenisini kazanmak beni her zaman mutlu eder					
28	Piyano öğretmenin teknik becerisi çalışma azmimi artırır					
29	Eserlere hazırlayıcı etüt ya da alıştırma gerekliliğini düşünüyorum					
30	Piyano ders saatlerinin yeterli olmadığını düşünüyorum					
31	Temel piyano dersinin olmadığı bir eğitim programı eksik bir					

Ek 2'nin devamı

	programdır					
32	Piyano çalıştığım zaman motivasyonumun artacağına inanıyorum					
33	Piyano dersinde öğrendiklerimin meslek hayatımda bana yardımcı olacağına inanıyorum					
34	Piyano dersi yeteneklerimi sergileyebildiğim bir derstir					
35	Piyanonun olmadığı bir eğitim programında öğrenim görmekten rahatsız olurum					
36	Piyanodan kötü not alırsam çalışmamı olumsuz etkiler					
37	Piyano sınavlarının komisyon önünde olması normalden daha kötü çalmama sebep olur					
38	Piyano sınavlarında tüm dikkatlerin üzerimde olması beni heyecanlandırır					

Ek 3. Muvafakatname**MUVAFAKATNAME**

Tarafımca geliştirilmiş olan “Piyano Dersi Tutum Ölçeği”nin Çağrı BAKIOĞLU'nun “Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Piyano Dersine Yönelik Tutumları ile Piyano Dersi Başarıları Arasındaki İlişki” konulu yüksek lisans tezinde gerekli referanslar verildiği takdirde kullanılmasını kabul etmekteyim.

Çağlar BAKIOĞLU

29 / 01 / 2018

9. ÖZ GEÇMİŞ ve İLETİŞİM BİLGİLERİ

Bakıoğlu, 1987 yılında Trabzon'da doğdu. İlköğretime Akçaabat A. Fazıl Ağanoğlu İlkokulunda başladı ve İskederpaşa İlköğretim Okulunda tamamladı. Lise eğitimini Trabzon Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nde tamamlayarak 2005 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Öğretmenliği Programı'nda eğitim almaya hak kazandı ve lisans eğitimine başladı. Üniversiteyi 2009 yılında bitiren Bakıoğlu, ilk olarak Akçaabat Güzel Sanatlar Lisesi'nde piyano ve viyolonsel öğretmenliği yaptı. 2012 yılında Rize Pazar Atatürk Lisesi'ne müzik öğretmeni olarak atandı.

Bu dönemde Karadeniz Teknik Üniversitesi, Güzel Sanatlar Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda yüksek lisans yapmaya hak kazandı. Yüksek lisans eğitimi sırasında Erasmus öğrenci değişim programıyla bir dönem Macaristan'ın Eger şehrinde bulunan Eszterhazy Karoly Foiskola'da eğitim aldı.

2013 yılında İstanbul Bağcılar Yavuz Selim Ortaokulu'na tayin oldu. Bağcılar Halk Eğitim Merkezi ve Bakırköy Halk Eğitim Merkezi'nde piyano öğretmenliği, Özel Bakırköy Bilgi Ortaokulu'nda ise müzik öğretmenliği yaptı. Şu an Küçükçekmece Kadriye Moroğlu Anadolu Lisesi'nde müzik öğretmeni olarak çalışma hayatına devam etmektedir.

Bakıoğlu İngilizce bilmektedir.

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Adres: Çağrı BAKIOĞLU, Kanarya Mah., Bozdoğan Cad., No:94, 34290, Küçükçekmece/İstanbul.

E-mail: cagribakioglu1@gmail.com

Telefon: +905346622016